PAMĚTNÍ KNIHA.

Letopisecká komise, kterou tvoří vždy starosta obce a volení 2 členové.

Starosta obce: Alois Šindelek č. 2. Od r. 1927, do 1931.
Jan Horák č. 44. " r. 1931, " 1938
Jan Mynařík řid. uč. " r. 1938 " 1939

Členové komise: Václav Horák, č. 64. Od r. 1927, do 1938.
Jan Krajík, č. " r. 1927, " 1938.
Antonín Horák č. 4. " r. 1936 do
Jan Šindelek č " r. 1936 do
František Havran č. " r. 1936 do

Kronikář: Alois Šindelek č. 2. Od r. 1927, do 1936.
— " — Josef Valchař č. 43 od r. 1936 do

Zapisovatel: Marie Šindelková č. 2. Od r. 1927, do 1936
— " — Josef Valchař č. 43 od r. 1936 do 1

Vlastnoruční podpisy členů letopisecké komise, kronikáře a zapisovatele.

Hindlich starosta a kronikář

Horáček Metoděj člen letopisecké komise

Vrajik Jan člen letopisecke komise

Horák Jan starosta člen letopisecké komise.

Pamětní kniha obce Komárna.

založil v roku 1927 Alois Šindelek č.2 t.č. starosta. Pamětihodné události let předcházejících jsou pokud bylo nyní je možno zjistiti, jen krátce a stručně uvedeny zde v úvodě a budou později, až budou podrobněji a určeji zjištěny, k této pamětní knize v příloze připojeny.

Obec Komárno, dle posledního sčítání lidu v r. 1921, měla 84 domů se 462 obyvateli, z nichž bylo 217 mužů a 245 žen. Z těchto přihlásilo se k národnosti československé 451 obč., německé 4 obč., a 7 cizozemců.
Dle náboženství bylo; řím. kat. 445, československé 11. a 6 obč. bezvyznání.
Katastrální rozloha obce Komárna obnáší 197·82 ha s čistým katastrálním výnosem .. Kč 4830·40.
Čistá daň pozemková až do nové úpravy daně v r. 1928 činila 22·07% čistého katastrálního výnosu, což činilo ve zdejší obci 1105·55 Kč., kteryžto obnos byl přirážkovou základnou pro vypočítávání všech samosprávných přirážek až do konce r. 1927.

Obec Komárno, původně sestávala z obce Komárna jenž čítala 12 domov. čísel a osady Splaviska, s kolika dom. čís. není známo. Známo je pouze to, že v této osadě nacházel se arcibiskupský dvůr a pivovar a také lesní úřady, které spravovaly nynější rajnochovské pokoří a hamra na výrobu železa, postavená ve zdejší trati Dubný Rybník. Později byl dvůr rozparcelován, hamra zrušena a lesní úřady přemístili do Rajnochovic. Dobu, ve které se to stalo, nelze udati, jelikož se zde o tom nezachovaly žádné zápisy. Později, asi okolo r. 1870 byl tehdejší arcibiskup. pivovar za pana arcibiskupa Fürstenberga odprodán nějakému sládku Ečerovi, jenž byl na tomto arcib. pivovaru tehdy nájemcem. Dlouho se pak již na pivovaru neudržel, pivo vařiti přestal a prodal jej pak již jen jako obyčejnou hospodu s bezúčelnými vedlejšími budovami p. Ant. Horákovi, mlynáři v sousedství. Tento jej opět v krátké době odprodal bratřím Tonetům z Bystřice p. H., majitelům tamní továrny na nábytek z ohýbaného dřeva, kteří z místnosti sladovny zřídili filiálku, ve které se někdy pracuje a někdy zase po čas ne.

Kdy se obec Komárno spojila s osadou Splaviskem v jednu obec nelze zjistiti. Až do r. 1892 užívali starousedlíci, obyvatelé 11ti čísel (12té číslo byl hostinec.) obce Komárna, jako singulární obecní majetek 1½ míry obecního pole v Mokráři a na Kozlizkách, starousedlíci z dřívější osady Splaviska 1 míru pole na Dolním pastvisku, z čehož platili do obce příspěvek na obecní daně 32 krejcarů měsíčně. Zmíněného roku povstala mezi občany jakási neshoda v užívání obecního majetku, tak, že zemský výbor nařídil, aby občané užívající obecní pole, toto odkoupili a nechali si je knihovně připsati, což uživatelé také učinili a zaplatili za 1 míru na Kozlizkách a v Mokráři 20 zl. a za 1 měř. na Dol. pastvisku 30 zl.

K paměti hodných událostí let minulých zaznamenávají se tyto:

V roce 1880 po týdenním lijáku na počátku měs. srpna nastala velká povodeň, jaké nebylo pamětníka. Požat obilí, jako řež a žito, (do polovice výšky mandelů stála voda) hodně poškozeno, otavy, ovse i jemáky úplně zaplaveny a zničeny.

V roce 1888 postavena v blízkosti naší obce železniční dráha, nazvaná tehdy dráhou císaře Ferdinanda.

V roce 1906 postižena byla obec velkým požárem, vzniklým v noci 30./4. a který zachvátil tehdy 12 usedlostí i s hospodářskými budovami a sice čísla: 29, 33, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 64, 82, 39.

Jak již bylo v předu uvedeno, počínají pravidelné zápisy v této pamětní knize v roku 1927.

Rok 1927 byl celkem povětrnostně příznivý, třeba že byl poměrně více chladný než teplý. Jarní i letní počasí bylo obzvlášť polním pracím velice příznivé, jak při senosečí tak i o žních bylo počasí jako na zákazku, tak že práce šla od ruky. Úroda pšenice byla nadprostřední, žita podprostředuí, ovsa prostředuí a ječmáků dobrá. Ovoce: podprostředuí. Tržní ceny zemědělských produktů ze sklizně z r. 1927 pohybovaly se následovně: Pšenice 220-30 Kč, žita 230-40 Kč, ovsa 190-200 Kč, ječmáků 35-40, sena 50-70 Kč.

Paměti hodné události zaznamenávají se tyto:

Postaven nový hřbitov. Pozemek pro tento postoupen obci manžely Františkem a Annou Královými čís. 12 za cenu 3 Kč za 1m². Postavení hřbitova a zakoupení pozemku vyžadovalo nákladu 18000 Kč. První na tomto byl pohřben občan Jos. Holáň ještě před kolaudací hřbitova.

Postavena nová obecní budova čís. 87, pozůstávající z hasičského skladiště, obecní úřadovny a bytu, nákladem 60.000 Kč. Mimo to ještě mnoho ruční práce také i s povozy bylo obyvateli zdarma vykonáno. Náklad na stavbu hřbitova i zmíněné budovy kryt byl z části obecními přirážkami jenž k tomu účelu byly v roce 1925 předepsány 1980 %, roku 1926 . . 1250 %, roku 1927 . . . 1015 %, a výpůjčkou k těmto účelům v Rajfaisence ve Všekovicích v obnosu 27.781 Kč. Obojí postavil p. stavitel F. Škaupa z Kunovic.

Provedeny volby nového obecního zastupitelstva dne 16./10. na podkladě poměrného zastoupení. Kandidátní listiny podaly 4 skupiny voličů a sice:

1.) Občanská . . počet hlasů 133 . . mandátů 7. 3.) lidová . . hl. 25, mand. 1.
2.) Státní lidová . . " " 51 . . " 2. 4.) domkař. dělnická hl. 49, " 2.

Rok 1928, byl povětrnostně dosti příznivý. Počínal mírnou zimou, která se protáhla do konce března. Pak nastalo teplé jarní počasí, avšak 11. a 12. května přišly pozdní mrazy, jež hodně uškodily květu ovoc. stromoví a zemákům; zmrzly na tabák, říkalo se všeobecně. Poté nastalo dosti dlouho trvající deštivé počasí, končící až o svatoduš. svátcích dne 28. květ. Ještě jeden pozdní mráz se objevil až 2. června. Následující příznivé počasí bylo zakončeno dne 6. července poslední bouřkou tomto roce. Od té doby počínají trvalá sucha a horka, jež se protáhla až do konce listopadu. Tímto suchem utrpěly nejvíce pícniny. Druhý jetel a na mnohých místech také otavy již nenarostly žádné, zaschly úplně. I prameny strácely víc a více na své vydatnosti, mnoho studní vyslo. Špatně se podmítala zaschlá strniska a nejhůře se připravovala půda pro podzimní setí. Však úroda obilí byla po velmi horkých žních uspokojivá, ba možno říci, že obilí sypalo více než o některém z lét předcházejících. Ovoce bylo málo. Tržní ceny zeměd. produktů ze sklizně r. 1928 pohybovaly se následovně: Pšenice 170-180 K, rži 160-170 K, ovsa 160 K, zemáků 45-50 K. Zato seno stouplo až na 140-150 K, sláma 50.

Paměti hodné události:

1.) Dne 20. dubna byla rozebrána chatrná dřevěná zvonice postavená r. 1720, dle vyrytého letopočtu na sloupě. Stála na návsi u sochy sv. Jana Nepom. Zvon byl pak přemístěn do zvonice, nově postavené obec. budovy čís. 87.

2.) O svatodušních svátcích, dne 27. květ. posvěcen byl nový hřbitov. Obřad dle liturgie řím.-kat. vykonal p. farář Met. Fukala a p. kaplan Al. Hlaváč ze Všechovic. Současně při tom byl pohřeb první svob. osoby Ant. Neskorové z čís. 35.

3.) Dne 10. června byl v Komárně župní hasičský sjezd spojený s veřejným hasič. cvičením, při kteréžto příležitosti byla svým účelům odevzdána nová obec. budova č. 87. v níž se dole nachází hasičské skladiště.

T. G. Masaryk
23/VI '28.

První president naší republiky T. G. Masaryk zavítal v květnu r. 1928 na Moravu, při příležitosti výstavy soudobé kultury v Brně. Ze zámku v Židlochovicích, kdež byl na čas ubytován, podnikl zájezd na Radhošť ke dni 24. června u příležitosti svatojánských ohňů. Jedoucí autem, byl slavnostně vítán ve všech městech i vesnicích kudy projížděl. V naší vesničce postavena pěkná slávobrána a asi na 20 stand. s národními vlajkami rozestaveno podél silnice přes celou obec. Mimo to byly všechny domy vlajkami, praporečky a zelení při-zdobeny. 23. června asi o 3 hod. odpoledne byl uvítán náš milý pan president zdejším obecním zastupitelstvem, učitelským sborem i zvlášť školními dítkami z Kounína ze Skoky Podkr. a Rajnochovic. Dále hasičskými sbory, zdejším i ze Skoky a velkým počtem obyvatelstva z Kounína i okolí.
Pan president poděkoval, zvěčnil tento památný okamžik, zapsáním se do pamětní knihy obecní, jak nahoře vidět.

9/3 29 Dobiáš, obč.

Touto rok 1928 dokončena nákladem 75.000 Kč stavba spojovací silnice Komárno – Povodovice, s jejíž stavbou bylo započato v r. 1926. Silnice sama postavena za obnos 56.000 Kč, železobetonový most přes Komárník za 19.000 Kč. V uvedených obnosech nejsou zahrnuty výdaje na vykoupení pozemků potřebných k stavbě tělo silnice.

V roce 28. zemřelo ve zdejší obci 6 osob.

Rok 1929 započal nebývale tuhou zimou, jaké nebylo v obci paměťníka. Od 3/I. se již nepřetržitě střídaly vydatné sněhové vánice s krutými mrazy, které v únoru 11., 12. a 13. vyvrcholily na nejvyšší stupeň zimy zde 39° až 42° C. Závěje sněhu sahaly místy až po střechy domů, vycházení bez prokázání bylo nemožné. – Zmrzlo mnoho ptactva, zvěře, ano i domácí zvířata byla krutou zimou poškozena. Teprve s příchodem jara se ukázalo jaká katastrofa stihla ovocný strom za tak krutých mrazů. Více jako polovina jabloní, hrušní, švestek a třešní se na jaře již nerozvinula. Vlašský ořešák zde tehdy vymrzl úplně. Tyto pomrzlé větve i stromy musely býti z nařízení úřadu brzy vymýceny, aby nepodporovaly rozmnožení škodlivých škůdců, aby aspoň to málo co zde zbylo, zůstalo zachováno.
Zima se protáhla pak v mírnějším stupni celý březen až do poloviny dubna, načež se oteplilo a setlo.
Ozimé, chráněné vyšším sněhovým příkrovem přezimovalo bez závad.
Všeobecně očekávaných katastrof při tání ledových spoust, jsme zde zůstali ušetřeni, vlivem pozvolného tání.
Těšil, že nepršely jarní deště.
Léto bylo teplé, úrodám pohodlné, proto úrody byly dobré. Září a začátek října byl suchý, pak zapršelo.

ceny obilí

a nastalo podzimní nestálé počasí.
Ceny obilí vlivem světové nadprodukce klesaly stále, a stávaly se vzhledem k výrobním nákladům již nerentabilní.

Pro paměť uvádím:

Obec Kunovice dokončila odvodnění svých pozemků a s tím spojené regulace hraničního potoka Komárníka až po most v Komárně. Regulovaný potok připsán nyní knihovně, až po most v Komárně, vodnímu družstvu v Kunovicích. —
Následky zimy se projevují i zvýšeným počtem zemřelých 10 osob v roce 1929.

Rok 1930 plynul z počátku v dosti pěkné zimě, ve dne slunečno, noci mírně mrazité. Pak popršelo ještě v lednu několikráte, zřídka padal sníh, a totéž se opakovalo v únoru a až do poloviny března, načež střídavě slunečno avšak chladno až do konce května. Červen pak náhle teplý až horký a suchý, až do půli července, takže obilí, zvláště oves a jetele na poli skoro úplně zaschly.
V září pak, již mnoho pršelo, skoro každodenně.
Zemáky se kopaly v samém blátě a mnoho hnily.
Pak se čas poněkud zlepšil.
Ceny obilí proti dřívějším létům stále klesají, ale pokles cen se jeví i v jiných oborech a odvětvích průmyslu.

Mezi vzláštní události v obci dlužno zaznamenati rozparcelování pastvy za humny, na stavební místa, za něž platili přídělci obci 2 Kč za 1 m². Na těchto stavebních parcelách postaveny domky: číslo 65, 89, 90, 91, 92, 69.

1.) Dne 10. května 30 byla vykonána kolaudace okresní silnice, při níž vyučtován celkový náklad na stavbu této, zemským stavebním úřadem na obnos 84.213·25 Kč, mimo dosud nevykoupených pozemků ku stavbě silnice potřebných, úředně dosud nezaměřených.

2.) Dne 24. října vyhořelo čís. 33 na Dolním pastvisku, které se již tam nestavilo a spláleniště i se zahradou koupila obec za 4.000 Kč z důvodů, že pozemek nacházel se uprostřed obec. pastvin. Číslo 33. shořelého domku přeslo na novostavbu Ludvíka Šoustala.

3.) V tomto roce konaly se volby honebního výboru, jehož předsedou zvolen Metoděj Horák, rolník čís. 64. a konaná dražba obec. honitby, jenž vydražil arcibis. les. úř. za 1050 Kč

4.) Zemřely 4 osoby.

Rok 1931 započal bouřlivými větry a na to vydatnou chumelenicí s trvalou pěknou sanicí. Chladné, pak střídavé počasí trvalo do května, kdy v druhém týdnu počal kvésti strom. Květen byl velmi suchý, taktéž červen a teplý až nadměrně, 11./VI. krupobití, které poškodilo obilniny 10-15%. Vzrůst všech obilnin utrpěl velmi suchem, takže se v podzimu mnoho listí hrabalo v lesích jako náhrada steliva. V červenci přišly častěji bouřky a v srpnu mnoho pršelo, takže pokosené ovse skoro shnily. Deště spadlo mnoho i v září a zemáky se kopaly v samém blátě, proto též velmi hnily. V říjnu se počasí zlepšilo a bylo do konce roku obstojné.

Tohoto roku byly švestky napadeny puklicí tou měrou, že zbyly starší švestkové stromy již jen ojediněle. Mezery vysoké vysazují se mladými stromky, jichž cena následkem katastrof (mrazy 1929 (únor)) (puklice 1931) je horentně vysoká.

Švestky 14-16 Kč, jabloně, hrušně, 8-12 Kč, třešně 6-8 Kč, ořech vlašský 16-20 Kč.

S významných událostí v r. 1931 možno uvésti obecní volby ze dne 27. září 31, jichž se zúčastnilo ze 277 voličů zapsaných ve volič. seznamech 263 osoby. Podáno bylo 5 kandidátních listin, z nichž obdrželi:

1 číslo	Národ. socialisté	68	hlasů	a 3	mand.
2 "	Sociálně dem.	26	"	1	"
3 "	Lidová	67	"	3	"
4 "	Živnostenská	28	"	1	"
5 "	Republikánsko-domovin.	74	"	4	"

Číslo volební 22.
K volbě se sdružily skupiny 1+2 a 3+4+5.
Volba starosty, náměstka a radních odbývala se dne 9. list. 31.
K volbě sdružily se opět dříve sdružené skupiny.
Strany sdružené pod číslem 3+4+5 volily starostu a zvolily si Jana Horáka, rolníka z č. 44, starostou obce.
Strana národ. sociál. ohlásila nárok na náměstka a zvolila si tímto Jos. Zahradila, žel. zaměst. č. 1, za náměs.
Pak přikázány byly mandáty radních a sice: 1 radní ze skupiny lidové, která zvolila si Aug. Petříka, č. 70 a druhý mandát skupin. nejsilnější t. j. Rep. domov., která zvolila si tímto Jana Kuběju. — Volba nabyla platnosti 18/XI. 31.

Zemřelo v r. 1931, 13 osob.

1932 rok počal mírně mrazitou zimou, pak po několik dní pršelo, načež mrzlo a bylo sucho. Koncem února a začátkem března přišly na tuto roční dobu neobvykle třeskuté mrazy a chumele, pak střídavě, až do konce března. Začátkem dubna se započalo se setím, ještě při chladném počasí. Ku konci dubna se oteplilo a přišly slabé deště. V květnu, červnu chladno, v červenci až příliš velké vedra a velmi sucho až do poloviny října takže jetele a otavy skoro ani nebylo. V podzimku potom pršelo a pak střídavé počasí až do zimy. Obiliny se vyvinuly celkem dosti dobře, až na pšenici, která byla postižena rzí, následkem čehož zrno bylo zaschlé, nenalété.

Ceny obilí v r. 1932 po žních. Za 1 q pšenice 160-165 Kč, 1 q žita 70.- Kč, ječmene rouež jen 70.- Kč, ovsa 1 q do konce 50-60.- Kč, čímž nebyly uhrazeny ani provozovací náklady.

Pamětihodného se nic neudálo v obci.

Zemřelo 6 osob.

Rok 1933 nastal mírnou zimou. Sněhu mnoho nebylo, avšak prudké severní větry smetly jej s polí do cest, takže se tyto staly pro vysoké závěje po několik dní nesjízdné. Zima tato ne sice třeskutá, avšak velmi chladná, trvala až přes květen, takže není pamětníka tak chladného května. Stromy kvetly teprve v druhé polovici května. 11. a 30. května málo popršelo, jinak celý měsíc nic. Tráva a jetele nerostly, stály jen u země a byly řídké. Celý květem přímo bouřlivě vál severák. – Přes to, že celé léto velmi málo pršelo a při tom bylo celé léto chladné, účinky sucha na vzrůst obilí nebyl tak zhoubný, jako byl v parném létě. – Obilí dosti dobře se vivinulo a také dosti sypalo obstojně. – Ovoce ale následkem sucha opadlo se stromu předčasně. –

Studny tento rok musely býti v mnohých místech prohlubovány, neboť prameny se strácely, vyschly.

1. V r. 1933 postaven na parcelačním místě za Humny nový domek čís. 93, patřící rodině Frant. Vlasáka.

2. Nerentabilita zemědělského podnikání hospodářsky katastrofálně vyvrcholuje.

3. V roku 1933 zemřela 1 osoba.

Rok 1934 nastal mírnou zimou a málo sněhu. Toto počasí potrvalo do poloviny března, načež se oteplilo a počalo síti. Od půl března bylo téměř stále pěkné a suché počasí, takže stromy se neobyčejně časně rozvinuly a v dubnu již odkvetly. I obilí počalo časně růsti a slibně se vyvíjeti. Rané rža počaly začátkem května kvésti a dosti silný noční mráz, první od úmrtí místy na dolinách rža poškodil. Zemáky byly většinou do konce května oborány. Květen od poloviny do konce byl studený a větrný s dvěma silnými lijáky s kroupy. Pak nastalo suché počasí z malými deštíky až do srp., v němž zase mnoho pršelo. Podzim byl velmi pohodlný a průměrně teplý tak, že v listopadu byly asi dva menší mrazy, na to až do konce prosince bylo teplo a sucho, bez mrazů. – Úroda obilnin i sypaní bylo poněkud menší než v r. 33., avšak poměrně dobré, i úroda pícnin.

Ceny obilí ze sklízně 1933 byly do nových žní v r. 34. průměrně tyto: Pšenice 1q 138-140 Kč, réž 90-100 Kč, ječmen 80-90 Kč, oves 55-85 Kč, zemáky 28-40 Kč, seno 35-40, sláma 20-27 Kč. – Ceny obilí t. r. v březnu stouply, v dubnu pak asi o 5 až 10 Kč na 1q klesly a koncem května opět následkem sucha a tím špatnější vyhlídky na žně zde i v cizině a hlavně bursovní spekulací počaly stoupati, z nich nejvýše stoupl oves, na 100 Kč za 1q.

Několikaleté klesání a značné po žních cenové výkyvy obilnin, přiváděly mnohé zemědělce na pokraj záhuby. Na odčinění křivd způsobených stavu rolnickému a také z důvodů zabespečení zásob pro event. válečnou dobu, vyhlášen byl obilní monopól.

Zavedením obilního monopolu 14. července 34, ceny obilí z nové sklízně poněkud stouply a ustálily se k prospěchu zemědělce tak, že se zemědělská rostlinná výroba stala opět rentabilní. Zato však ceny všeho dobytka, včetně mléka, velmi poklesly pod cenu výrobních nákladů.

Tento rok zemřelo 9 osob.

Rok 1935.

Měsíc leden počal sychravým počasím pak mrazy a málo sněhu, kterýžto stav potrval po celou zimu. Jaro bylo chladné a většinou suché, taktéž i léto bylo studené a suché. Lépe zamoklo až v září. Kuč se následkem studeného počasí zpozdily, vzláště jařiny. Obilí sypalo průměrně.

Monopolní ceny obilí se i pro rok 35 udržely ve stejné výši s cenami z r. 34, po žních, takže kryjí náklady výrobní a jsou následující: Pšenice sklovitá o hektol. váze 79 kg 157·50 Kč žito o hek. váze 72 kg 120 Kč, ječmen 121 Kč, oves 110 Kč, franco vagon Bystřice p. Host. K těmto cenám. připočítavají se měsíční příplatky (celkem 10 příplatků) a to u pšenice 1·50 Kč, žita 1 Kč, ječmen 1 Kč, ovsa 50 hal, a mimo toho příplatky na lepší a srážky na horší jakosti obilí. – Hlásí se od obilní společnosti velké zásoby a přebytky obilí od loňska, vzláště pšenice ve skladištích a s toho důvodu obmezuje se nařízením vlády osev obilovin, vzláště pšenice.

Zpamětihodných událostí v obci:

1. 7/III. oslaveno přiměřeným způsobem 85leté narozeniny p. presidenta T. G. Masaryka.
2. Konány volby do národ. shromáždění.
3. Konány volby do zemského a okresního zastupitelstva.
4. 18./XI. vypukl požár v rolnické usedlosti č. 10, patřící Frant. Ovčáčíkovi. Shořelo všechno, mimo stodoly. S obytných a hospodářských budov zůstaly jen holé zdi. Dobytek byl včas vyveden.
5. 14. prosince odstoupil p. president T. G. Masaryk, což všeobecně překvapilo, neboť se mělo zato, že zůstane presidentem československé republiky doživotně.
6. Nato 18. prosince přiměřeně oslaveno zvolení nového p. presidenta Edvarda Beneše.
7. Zemřelo 7 osob.

Rok 1936.

Zima až do jara byla téměř bezesněhu a neobyčejně teplá, jakož i jaro, takže obilí i v zimě rostlo a se vivíjelo předčasně a později polehlo. Vytvořilo mnoho slámy na úkor zrna, které pak ještě dlouhotrvajícími dešti o žních silně porostlo, takže se stalo z valné části k mlýnským výrobkům nezpůsobilým. Jetele, luční sena, i otavy se velmi vydařily a dosti dobře sklidily, takže píce bylo dostatek. Druhá polovina září a říjen byl až neobvykle nepříznivý, tuze chladný a deštivý, dle toho sklízeň zemáků a řepy byla velmi svízelná a podmínky pro podzimní setí tak nepříznivé, že zůstalo velmi mnoho pozemků určených pro osev ozimin, neobseto. Listopad i prosinec byl vlhký bez sněhu, jen s málo menšími mrázy, takže se mohlo pro jarní osev orati až do vánoc.

Základní ceny obilí všeho druhu zůstaly proti loňsku nezměněny, avšak vzhledem k tomu, že strany nezemědělské předpovídali přede zněmi rekordní úrodu a tím ohromnou nadprodukci obilí, které nebude lze zkonsumovati ani vyvézti, takže uskladnění tohoto obilí si vyžádá velkého nákladu, na jehož úhradu nesmí prý stát ničím přispívati. – V důsledku toho předpokladu, usnesla se obilní společnost, že na financování výloh spojených s uskladněním přebytečného obilí, bude srážeti producentům ze základní ceny z každého dodaného metráku pšenice 18 Kč, žita a ovsa 8 Kč a ječmene 11 Kč. – Toto opatření bylo velmi trpce zemědělci pociťováno, vzláště když po žních a výmlatech se ukázalo, že těch přebytků nebude ani u nás ani jinde ve světě, neboť mezinárodní statistický úřad v Římě hlásil výnos obilí v celém světě podprůměrný. –

Přes to, že ceny živočišných produktů (mimo ceny mléka a mléčných výrobků,) se proti minu-

lému roku poněkud zotavily, jeví se zemědělské podnikání nerentabilní, což potvrzuje i státní zemědělsko-správovědný ústav Č.S.R. v Praze, ve své statistické zprávě v níž zaznamenává, že zemědělec dosud platí, proti době předválečné o 36% dráže výrobní náklady, než co tříží za své výrobky.

Pamětihodné události se zaznamenávají:

1. Zdejší hasičský sbor zakoupil novou motorovou stříkačku za obnos 16.000 Kč.
2. Postavena nová řím. katol. kaple u hřbitova, na pozemku od pí. Frant. Šimerské č. 11. Pozemek získán záměnou za obecní roli na „Předevsi" a aby mohl býti v pozemkové knize zapsán k účelům postavení řím. kat. kaple, muselo se složiti z peněz určených pro účely postavení této kaple obnos 4.000 Kč k uložení, jako kmenové jmění obce. Stavební nákres na tuto kapli dal zhotoviti svým architektem p. Gahurou, krátce před svou smrtí tragicky při letecké katastrofě 12. července 1932 zahynulý p. Tomáš Baťa, velkoprůmyslník ve Zlíně.

Provedení stavby svěřeno bylo p. inženýru Metoději Matuškovi, staviteli z Bystřice p. H. Se stavbou započato 18. května 36. Základní kámen posvěcen 31./V. 36. důstojným p. Rudolfem Jamborem, děkanem ze Všechovic za asistence více kněží. Do jímky v tomto kamenu vyhloubené vložen byl pamětní spis na pergamenu napsaný a před tím veřejně přečtený. Stavba kaple dokončena koncem září 1936 a byla slavnostně posvěcena 11. října 36 veledůst. p. prelátem, který také v ní sloužil první slavnostní mši svatou, za asistence důst. p. děkana ze Všechovic a deseti jiných kněží s okolí.

Stavební náklad stavby kaple s částečným vnitřním zařízením obnášel obnos 80.000 Kč, z nichž polovici ukrasceno bylo z fondu, který obec již dříve k tomu účelu založila, druhá polovice ukrasena z dobrovolných darů a příspěvků a odkazů věnovaných dobrodinci.

Při tomto svěcení posvěceny byly nové sochy sv. Cyrila a Metodeje, pak sochy Božského srdce Páně a P. Marie, jakož i nové zvony. Slavnosti těchto svěcení zúčastnilo se velmi mnoho lidí zdejších i cizích.

3. Na počátku července provedená byla elektrisace obce středomoravskou elektrárnou z Přerova, nákladem obce v obnosu 53.000 Kč. - Domovní přípojky, rozvodné sítě z venčí a domovní ~~se~~ světelné a motorové instalace platili si nájemníci sami. 17. července zapnut byl elektrický proud a počalo se svítiti elektrikou.

4. Na půjčku obrany stálu upsala obec z kmenového jmění uloženého ve spořitelni 4000 Kč.

5. 18./III. vznikl požár na půdě hostince p. A. Dadě č. 28, který byl včasně spozorován a ukašen.

6. 16./IV. vypukl požár v dřevěném domku Kriš. Tenčákové čís. 67, který úplně shořel. Byl ještě téhož roku z tvrdého materiálu znovu postaven.

7. Prodlouženo bylo znovu na 6 let nájem obecní honitby dosavadnímu nájemci lesnímu úřadu v Rajnochovicích za dosavadní každoroční nájemné 1050 Kč.

8. Konány nové volby honeb. výboru. Předsedou zvolen p. Fran. Žábranský, rolník čís. 8.

9. Tento rok vypukla ve zdejší obci ve velkém rozsahu epidemie záškrtu. 13 dítek muselo býti odvezeno do nemocnice, z nichž 2 zemřely.

10. Zemřelo t. r. 9 osob.

[illegible] 14/II. 1937

V roce 1937 postižen národ československý umrtím presidenta Osvoboditele T. G. Masaryka. Zemřel 14. září 1937 ve 2 hod. 29. min. ve věku 87. let.
Smutná tato zpráva roznesla se v časných hodinách ranních stanicemi rozhlasovými. Každý občan byl touto zprávou překvapen a leckteré oko se zarosilo.
Již ráno vlály černé prapory na veřejných i soukromých budovách.
Hasičský sbor konal smuteční vatru. V den pohřbu 21 září konána smuteční schůze ve škole obecního zastupitelstva, finanční komise, školní rady, hasičského sboru, dětí a ostatního občanstva. Občané zapisovali se do kondolenční listiny. Pohřeb vysílán rozhlasem.

Z dalších událostí v roce 1937 nutno zapsati.
Staré pořekadlo praví: „Když neudrží leden, neudrží ani jeden." A leden se vyznamenává suchou zimou, od polovice měsíce sněhu přibývá, únor celý bílý mrazy 23 až 25 stupňů, sněhu dosti závěje místy 1·20 m až 1·50 m. Zima pěkná. Tání sněhu mělo za následek, zvýšení toků a velké záplavy poblíž povodí.

Jaro se hlásí první bouřkou 23. března. Za dosti silného hřmění a dosti vydatného krupobití. Kroupy padaly jako holubí vejce. Jaro mokré a proto polní práce počaly pozdě. Šelo se až od polovice dubna. Oziminy počaly vegetovati a následkem mokra zejména pšenice se vymočily.

Jetele luční se vydařily a dosti dobře sklidily. Žně počaly časně v polovici července. Žňové počasí pěkné až do 14. srpna. Následkem vymočené obilí jeví se nedostatek slámy, zrno sype průměrně.

14. srpna počalo pršeti a pršelo každý den až do 30. srpna. Sušení otav se tímto opozdilo. Pěkné počasí trvalo až do 10. září načež začalo pršeti a 13. září dostavila se velká povodeň. Voda strhala břehy, poškodila cesty způsobila dosti škody.

Tímto nepříznivým počasím počíná podzim. Úroda zemáků jest dobrá, ale mokrem čer nají. Podzimní počasí a práce vykonávány více v mokru. Střídavé počasí potrvalo až do konce roku.

Výtěžek obilí z 1. míry. Žita 3 až 4 q, pšenice 3 až 5 q, ovsa 3 až 4 q, ječmene 4 až 5 q. Cena obilí stanovena obilní společností a to dle hl. váhy, žito 1 q. 129-130, pšenice 152-160, oves 110-120, ječmen 140-142, Kč.

Úroda ovoce: jablek, hrušek průměrná, švestek malá. Cena jablek 1 q. 100-150, hrušek 50-80 švestek 120-140 Kč.

Včelařství: chovem včel zabývá se 11. hospodářů. Sklizeň medu byla velice malá. Cena medu 1 kg 10-13 Kč.

Mléko: dodáváno do družstevní mlékarny v Bystřici p/H. a na Dřhlec. 1 l mléka 70-80 h.

Cena masa: živého dobytka, hovězí 1 kg 4-5, vepřové 4-6 mrtvá váha: hovězí 10-12, vepřové 12-14, telecí 10-12.

Zaměstnanost: oproti rokum předešlým se zlepšila a po dlouhé době počalo se pracovati ve zdejší filialce f. Thonet-Mundus. Pouze přes letní dobu. Zaměstnáno 10 až 15. lidí.

Mzdy: zemědělského dělnictva 8-10, se stravou, průmyslového 15-20, stavebního 25-30 lesního 12-14 Kč.

Obecní sad: K povznesení a zušlechtění obecního sadu

na Jezerách, rozparcelována půda a pronajata potřebným vrstvám 1. měr (19a.) za obnos 120-150 Kč.
Obecní louka na Komonici ve výměře 1 ha ze které pobírál chovatel obecních býku pící rovněž rozparcelována a pronajata za obnos 1 m. (19a) 120-150 Kč.
V Mohráči obecním lese vysázena plocha ve výměře a. jehličnatým stromem.

Paměti hodné události

V květnu provedena volba do místní školní rady a zvoleni byli: Alois Malík rolník č 39. za stranu republik.
Ant. Petřík " č. — " —
Frant. Ovčačík " č 10 — " lidovou
Aug. Petřík " č. — " nar. social.

5. července konána první pouť a sloužena mše sv. veledůstojným p. děkanem Rudolfem Jamborem.
5. července shořel stoh slámy patřící p. Fr. Ovčačíkovi Příčina požáru neznámá.
Opravena obecní úřadovna. nařečem p. Strnadlem z Příkaz
V roce 1937 měly býti konány obec. volby. Nařízením vlády odkládají se na rok 1939.
Infekční nemocí zaškrtem onemocnělo 5 děti a musely býti odvezeny do nemocnice.
Zemřely 2 osoby. 1 věku 5 let a 22 let. Narodilo se 6 osob.

Nežli budu psáti události a poměry týkající se naší vesnice, musím nejdříve zaznamenati historii národa československého, historii naší republiky, kterou jsme prožili v 1938.
Rok 1938 vchází jako jubilní rok trvání 20let samostatného národa československého.
Konány přípravy, programy, projektovány stavby pomníky a. t. d. k tomuto jubilnímu roku.
Náš stát obklopen ze všech stran nepřátely i původu Slovanského (t.j. Polska) vyvíjel se po 20let v klidu bez revoluce nepopírajíc právo na život žádnému. Během posledních 5. let je národ československý obviňován z nepořádku a vnitřních nepokojů a útoky ze zahraničí stupňovány v míře čím dál větší.
Situace se stává stále hrozivější napětí vzrůstá den ode dne a 2 května bylo nuceno N. N. O. povolati do zbraně mužstvo tech. výcviku t.j. ponejvíce od letectva z mladších ročníků.
Svolávací lístky obdrželi: Ant. Šoustal, Bohumil Perůtka Erich Konečný, Josef Oliva, Rudolf Spalek. Do 24. hod. u svých oddílů se ohlásiti. Civilní protiletecká obrana činí přípravy, koná nočné cvičení zatemňovací, občané dostali příkaz o zastírání oken, aby světlo nefronikalo pro samaritskou stráž zakoupena lékárnička s obvazy.
V celé zemi konány peněžité sbírky pod názvem Jubilní fond na obranu státu. Obecní rada provedla rovněž tuto sbírku, která vynesla jak vidno ze záznamu dárců obnos Kč 1530 –
(Viz příloha jako č. 2)

Tato napjatá situace částečně po 1. měsíci polevila narukované vojíni se vrátili. Další situace se vyvíjela vyjednáváním vlády československé republiky a jako zprostředkovatel vyslán Angličan Runcimam. Situace stává se vážnější prostředek k vyřešení není možno nálezti v září jsou povolávání opět k službě vojenské.
24. září ráno vyhlášena všeobecná mobilisace od 21. do 40 let. 37 mužů odrukovalo k svým oddílům. Protrén dodány 4. koně a jeden vůz.
Měsíc září přinesl velké překvapení. 30 září přinucena vláda čsl. republiky k odstoupení Sudet. 1/3 uzemí odstoupena a přivtělena k říši Německé. Armáda demobilisuje.
Rok 1938 přinesl světu velké překvapení.
Vláda v čele s presidentem Dr. Benešem, byla nucena odstoupiti.
Nová vláda s předsedou Beranem zvolila třetího presidenta Dr. Emila Háchu.
Politické strany likvidovány utvořeny pouze dvě strany, Národní jednota a Strana práce.
Obyvatelstvo zachovala klid, očekává další vývin událostí.

Rok 1938 nastal mírnou zimou od 12 ledna počasí pěkné beze sněhu časem místo sněhu déšť. Toto počasí trvalo až do 15 února od 15. mírná zima, která trvala do konce února Celkově zimní období probíhalo neobvykle mírně Následkem mírné ziny započaly jarní práce časně. 8. březnem započalo setí a sázení Stav ozimin jest dobrý.
Jarní období dosti chladné.
Úroda jetele a sena jest průměrná Žně započaly v druhé polovici července. Počasí pěkné, sklízeň obilí ve větším případě za sucha.
Výtěžek obilí z 1 míry. průměrně 4 až 5 q. žita, pšenice 3-4 q ovsa 3-4 q. ječmene 4 až 5 q.
Monopolní ceny obilí se i pro rok 1938 udržely ve stejné výši s cenami v roce 1937. dle hl. váhy t.j: žito 1 q 129-130, pšenice 150-160 ovs 110-120, ječmen 138-140 K.
Úroda zemáků jest malá. Hodně černají Podzim pěkný.
Úroda ovoce: jablek hrušek malá švestek průměrná. Sušeného ovoce jeví se nedostatek cena jablek dle jakosti 150-200 K.
Včelařství: Sklízeň medu oproti roku 1937 byla vynosnější
Mléko: dodáváno do družstevní mlékarny v Bystřici a na Drhotce 1 l mléka 70-80 h.
Cena masa: živého dobytka, hovězí 1 kg 5-6, vepřové 5-6, mrtvá váha, hovězí 10-12, vepřové 12-14 telecí 10-12

Mzdy: zemědělského dělnictva 10-12 se stravou, průmyslového 20-25, stavebního 30-35, lesního 15-16
Zemřelo 5 osob.

Pamětihodné události.

5. února prodáváno stavební dřevo v obecním lese, Mokráče v rozloze 7a. Cena stavebního dřeva 1m³ 100-120 K.
30. dubna hlášen první případ dobytčí nemoce slintavky a kulhavky u Josefa Zahradila č 86.
Tato dobytčí epidemie rozšířila se 10. června po celé vesnici a zachvátila, krávy, kozy, vepře i obecní byky.
Dobytčí nákaze podlehla kráva Karla Tvrdoně č 39. a zakopána v mrchovišti v Mokráči
Další následky se projevují v menší nosnosti nalézka a umrtím telat těch, které byly v tuto dobu březí.
22 května provedeny volby do obecního zastupitelstva
Voleb se súčastnilo voličů ze voličů zapsaných ve volič. seznamech.
Podáno bylo 5. kandidatních listin z nichž obdrželi:

1. číslo	Republikánská strana	50 hlasů	2 mand.
2 "	čsl. strany lidové	78 "	4 "
3 "	Živnostenská	18 "	—
4 "	Národně socialistická	76 "	4 "
5 "	sociálně demokrat.	55 "	2 "

Číslo volební 21.
K volbě se sdružily skupiny 3 + 4 + 5.

Volba starosty náměstka a radních konala se
dne X volbě sdružily se 4+5.
Starostou zvolen Jan Mynařík řídící učitel
v Komárně. Strana lidová ohlásila nárok na
náměstka, a zvolen Leopold Blabla obchodník
v Komárně. Čís. Pak přikázány byly mandáty radních
a sice: 1. radní Otakar Vrajík dělník ze
skupiny 4+5. 2. radní Jan Horák rolník č 44
za stranu Republikánskou.

Rok 1939 charakterisován řadou mohutných událostí pro dějiny našeho národa.
14. března prohlášen samostatný Slovenský stát.
15. března Čechy a Morava prohlášeny, výnosem vůdce Německé říše, Protektorátem, který byl včleněn do prostoru Německé říše.
Protektorem jmenován svob. pán šlechtic Neurath
Vlivem této změny platí vedle Kč Pfeniky a Marky. 1. Marka 10 K. 1. Pfenik 10 h.
Za vedené vůdce presidenta E. Háchy zlavuje se náš národ politické roztříštěnosti a sjednocuje se v jednu národní stranu „Národního souručenství" k nové práci pro blaho národa a vlasti. K práci nastupují místní, okresní a župní vedoucí, kteří provádějí likvidaci starého stranictví a provádějí nabor členů do N. S. V naší obci jmenován byl vedoucím říd. učitel, starosta Jan Mynařík a provedl nábor mužů od 21 let na plných 100%.
Rovněž nábor mladých mužů a dívek od 17–24 let byl proveden do M. N. S. na 100%.
V září Polský stát přivtělen do prostoru Velkoněmecké Říše. Říše nachází se ve válečném stavu s Anglií a Francií.

Rok 1939.

v lednu žádná zima, žádný sníh, spíše deště.
Ku konci ledna napadl sníh. Zima celkově
mírná. Na jaře počasí nestálé v březnu sněží
Jarní práce započaly 4. dubna sice opožděně, ale
následkem pěkného počasí brzy skončeny.
O ziminy jsou ve stavu dobrém, rovněž sena a jetele.
Žně započaly v druhé polovici července. Počasí
žacátkem pěkné ku konci deštivé.
Výtěžek obilí průměrný jako v předešlém roce
o něco vyšší. Monopolní ceny obilí se i pro rok 1939.
udržely a platí se dle hl. váhy žito 19. 130-132
pšenice 160-165. oves, 110-120, ječmen 138-140 - K.
Úroda zemáků jest velmi malá mnoho černají
Ovoce: úroda jablek hrušek průměrná.
Ceny jablek, hrušek o něco vyšší než v roce 1938.
jablka 200-300, hrušky 180-250 - švestky 140-200
Včelařství: Sklizeň medu průměrná, cena 18-20K
Mléko dodáváno do družstevní mlékárny do
Bystřice a na Drhotec 1 l. mléka dle jakosti 1-110K
Cena masa a živého dobytka se následkem
mimořádných poměrů ~~zl~~ zvýšila.
Zaměstnanost se zvýšila a mzdy se upravují
dle poměrů.

Následkem přivtělení do prostoru Německé říše a mimořádných poměrů je rok 1939 hodně odlišný let minulých a zmínim-li se jen letmo následky se nás všech dotýkají. V důsledku nových nařízení jako zavedení poukázek na šaty, na boty a životní potřeby (cukr, káva tuky, chleba, mouka, masa, mýdla, vajíček, mlíka) dá se očekávati, že výběr zboží se poněkud, změní že nebude tak bohatý a přístupný jak býval jindy. Ceny jsou stanoveny úřadem, množství je rovněž určeno nastává řízené hospodářství. Od 1. října zavedeny poukázky na výše jmenované druhy životních potřeb.

Paměti hodné události

1) Jako rok předešlý prodáváno stavební dřevo v Mokráči v rozloze 7. a. cena stavebního dřeva 1 m 140 - 160 K. Plocha vysázena.

2.) Hostinec p. Metoděje Dadě koupen p. Bohumilem Tvrdoněm.

3) Postaven na „Luhoch" nový domek č. 94. patřící Bohumil. Příleskému

4.) Následkem zvýšení počtu žáků, místnost v obecní úřadovně rozdělena a zřízena 3tř. ob. školy.

5) Starosta a říd. uč. Jan Mynařík odchází na nové působiště do Zahnašovic a na jeho místo stanoven říd. uč. p. Frant. Pazdera. Vedením obecních věcí pověřen náměstek p. Leopold Blabla.

6) Provedena sbírka odpadků, železa, skla, papíru.

Psáno v r. 1960.

Začátkem roku 1959 rozhodl jsem se na výzvu okresního inspektora osvěty s. Bílka, že napíši kroniku obce Komárna od r. 1938 až do dnešního dne. Úkol napsat osudy obce za 22 roků jest nemalý. Budu se snažit doplnit mezery pravdivě, věcně a dle svých sil zajímavě, podle nejlepšího svědomí a vědomí.

Dříve, než započnu s líčením událostí, je nutné, abych se zmínil o osudu této dokumentární knihy a o časové mezeře, která vznikla během uplynulých let.

Na popud holešovského okresního úřadu byly všechny obecní kroniky za okupace, tedy i naše, odevzdány, jak pravil tehdejší výnos do úschovy. Dle zjištění, měly býti dodány do stoupy na zpracování nového papíru. Zásluhou českých úředníků, k tomuto zpracování nedošlo. Kroniky zůstaly na Zemském úřadě v Brně a hned po okupaci byly vráceny obcím ku svému účelu.

Na předchozích stránkách jsou sice kusé záznamy z let 1938 až 1939, ale jsou psány pod tlakem politických poměrů, takže jsem se rozhodl zaznamenati tyto události znova, od roku 1938 od Mnichovského diktátu.

Jaroslav Horák, kronikář
t.č. ředitel nár. školy

1938.

Dne 21. září 1938 vyslechli občané rozhlasovou zprávu o odstoupení vlády republiky ČSR. Náves v tento den byla naplněna lidem, nálada všech byla velmi sklesla. Vrcholu nervosity bylo dosaženo odstoupením Sudet. Občané odsuzovali vládní politiku, odsuzovali čin západních spojenců Francie a Anglie. Ostře kritisovali politické jednání těchto spojenců a čin považovali z velké části za zradu. Názory lidu o abdikaci vlády a presidenta republiky byly různé. Část občanů odsuzovala tento čin, část občanstva viděla v tomto prozíravý krok a odůvodňovala to tím, že president vykoná daleko více práce ve svobodném zahraničí než doma.

Nástupcem presidentovým byl zvolen Dr. Emil Hácha, který nebyl místnímu obyvatelstvu vůbec znám. Později, kdy Němci zjišťovali arijský původ všech občanů, tedy i presidenta, bylo úředně zjištěno, že předkové jeho pocházeli ze zdejší obce Komárna. Byli zaměstnáni na tehdejším panském pivovaru co sládkové a bydlili v deputátním bytě, v nynějším popisném čísle 36. Jaké úctě se těšil u místního obyvatelstva svědčí fakt, že nebyly v obci žádné oslavné řeči, ba ani prapory.

V této době splynuly všechny dosavadní politické strany do národní strany práce

a do Národní jednoty. Ve sdejší obci vedením byl pověřen Antonín Jadas. Činnost žádná. Tyto politické strany nebyly nikde organisovány a bylo zaujato vyčkávací stanovisko.

Ze zabraného území přistěhovali se do sdejší obce občané Vyoral Eduard, žel. zaměstnanec s rodinou, který bydlel na území Moravě a Novák František, poštov. zaměst. s rodinou z Bohumína. Byli to dřívější občané sdejší obce.

Obecní zastupitelstvo v tomto roce zůstalo v původním složení, poněvadž ve sdejší obci nebyla organisována komunistická strana a rozpuštění této strany dne 26. XII. nebýtalo za žádného člena obecního zastupitelstva.

Jaroslav Horák,
kronikář

1939.

Do 15. března 1939 vrátili se všichni občané vojáci po rozpuštění čs. armády do svých domovů. Demobilisace prošla hladce. V obci se střídaly různé vojenské útvary. Byl zde ubytován 14 dnů voj. oddíl z Českých Budějovic. Byl celkem klid před bouří, při kterém kolovaly různé předpovědi, naděje, očekávání a plány do budoucna. Jen vídeňský a katovický rozhlas hleděl rozeštvat obyvatelstvo a tak pomalu připravoval 15. březen.

Dne 14. března dověděli se občané z rozhlasu o proklamaci samostatného Slovenského státu. Kritická situace vyvrcholila dne 15. března, kdy rozhlas hlásí pochod německé armády do vnitrosemí Čech a Moravy.

Ve zdejší obci objevilo se prvé německé auto kol 17 hodiny večerní. Němci jeli do Rajnochovic zajišťovati dělostřelecký sklad nábojů v Rajnochovicích. Větší jednotky vojska byly ubytovány v Bystřici a Val. Meziříčí. Na silnici bylo živo. V krátkých časových intervalech projížděla různá motorová vozidla. Příchodem Němců byla ihned zavedena jízda v pravo. Obyvatelé nedůvěřovali vojákům a pozorovali je z povzdálí a o nějakém uvítání nemůže být ani řeči. Ihned 15. března s příchodem Němců změnilo se velmi počasí, něboť napadlo mnoho mokrého sněhu, cesty byly zasněžené a velmi rozbláceně.

Někteří neuvědomělí občané ne z potřeby, ale ze zvědavosti odebírali různé potraviny z německých kuchyní, jež Němci z agitačních důvodů dávali k disposici.

Dnem 15. března byla znehodnocena také naše měna. 1 německá marka byla za 10 Kčs. V důsledku tohoto nařízení měli Němci dostatek peněz a překotně vykupovali naše obchody, jmenovitě cukrárny, uzenářské závody, obchody s textilním zbožím a zlatnické krámy. Zboží odesílali ve velkém měřítku do Německa. Mezi lidem ožívla staročeská písnička o Brandeburcích. Aby bylo zabráněno incidentům, v hostincích bylo zakázáno čepovati lihoviny. Hned v prvých dnech dostavil se do obce německý důstojník, který žádal odevzdání všech zbraní od občanů. Zábor byl úředně ohlášen velitelem četnické stanice p. Zemanem z Podhradní Lhoty. Zároveň oznámil obyvatelstvu, že je zakázáno srocování to jest, že více než dva obyvatelé nesmí státi v hloučku. Za pořádek a klid ručil starosta obce. Od 9 hodin večer až do šesté hodiny ranní bylo zakázáno vycházet z domovů. Dělníci a zaměstnanci museli si opatřit propustky do zaměstnání. V obci byly vylepeny německé vyhlášky, které nabádaly ke klidu a pořádku a za porušení tohoto ukládaly velmi přísné tresty. Zároveň bylo vyhlášeno stanné právo. Obyvatelstvo se zásobovalo potravinami a předměty denní potřeby. V den Hitlerových narozenin byl v obci klid, ale občané svátek nesvětili.

Bylo nařízeno vyvěšení říšských vlajek, ale v obci se neobjevila ani jedna. Svátek práce 1. května se slavil, ale byly zakázány veškeré průvody. Němci zavedli u silnic nové orientační tabule ve žluté barvě s německými nápisy. Koncem měsíce srpna byl zvýšen dopravní ruch na zdejší okresní silnici. Obcí projížděly velké jednotky vesměs motorizovaného vojska, tanků - což nasvědčovalo konci přátelství německopolského. 1. 9. 1939 bez vyhlášení války napadli Němci Polsko.

1. října byly zavedeny potravinové lístky, 1. listopadu lístky na uhlí a 15. prosince lístky na oděv. V tomto roce začíná řízené hospodářství.

S hlediska politického byl v tomto roce proveden nábor do Národního souručenství a vedoucím byl zvolen řídící učitel Jan Mynařík. Nábor byl proveden spontánně na 100%, ale k činům se nedostal. Zápisy a organizace byla provedena jen na papíře.

Hospodářská situace byla v tomto roce ještě uchárející, neboť bylo ještě ku koupi skoro všechno. Až koncem roku začaly se projevovat nedostatky v oboru potravin a textilního zboží. Obchody zely prázdnotou. Němci se zařizovali po domácku, jakoby všechno patřilo jen jim. V obchodech měli předkupní právo, kterého všestranně využívali.

Školství.

V tomto školním roce byli na zdejší škole ustanoveni: František Pardera, jako zatímní

řídící učitel, místo řídícího učitele Jana Mynaříka, který na vlastní žádost byl přeložen na místo řídícího učitele do Zahnašovic u Holešova. Zatímní řídící učitel František Pardera působil dříve na obecné škole v Loukově. Druhým učitelem na zdejší škole byl ustanoven od 1. IX. 1939 odborný učitel Karel Adámek, který následkem politických událostí přišel ze Slovenska. Působil na zdejší škole jenom 1 měsíc a pak byl přeložen na měšť. školu do Bystřice p. Host. Na jeho místo byla ustanovena od 1. října 1939 výpomocná učitelka Vlasta Hudečková, která přišla rovněž ze Slovenska. Poněvadž při zdejší škole v tomto roce byla zřízena při prvé třídě zatímní pobočka, byl ustanoven na tuto rovněž od 1. září 1939 výpomocný učitel, zdejší rodák Jaroslav Horák, který působil dříve v Líšné u Dřevohostic. Ženským ručním pracím vyučovala učitelka dom. nauk Milada Vitamvásová, která přišla z Janovic okres Frýdek. Náboženství římskokatolickému vyučoval děkan Rudolf Jambor ze Všechovic.

Vlivem politických událostí bylo dle nařízení přizpůsobiti i vyučování novým politickým poměrům. Žactvo bylo při každé příležitosti poučováno o nových poměrech v nichž se náš národ octl. Zároveň bylo poučováno o chování vůči německým úřadům a občanům německé národnosti v Protektorátě Čechy a Morava. Během roku bylo dle nařízení odstraněno vše co by připomínalo dřívější státoprávní poměry.

Byly odstraněny obrazy, názorné pomůcky, knihovna žákovská i učitelská byly revidovány, názorné knihy byly vyloučeny a učebnice dle nových poměrů upraveny nebo vyřazeny.

Dne 1. listopadu začalo se vyučování v nově zřízené učebně na radnici.

Celkový počet žactva ve školním roce 1939–40:

V I. tř. 29
Ve II. tř. 26
Ve III. tř. 48 Celkem 103 žáci.

Všichni žáci byli národnosti české!

Z celkového počtu žáků 103 bylo 99 žáků vyznání řím. kat, 2 bez vyznání, 5 adventistů.

Měšťanskou školu ve Val. Meziříčí navštěvovalo 6 žáků, gymnázium ve V. Meziříčí 1 žák, Salesiánský ústav ve Frýdlantu 1 žák.

V tomto roce odešel ze sboru obce poručík letectva Bohumil Horák dne 18. června 1939 na turistickou cestu do Beskyd, ze které se již nevrátil. Odešel za hranice bojovat proti fašismu.

Bohumil Horák byl původně učitelem, ale po ukončení základní vojenské služby vstoupil do vojenské akademie v Hranicích. Později přestoupil k letectvu a jako letecký důstojník v hodnosti poručíka odešel po okupaci naší vlasti německými fašisty ilegálně za pomoci obětavých občanů z pohraniční obce Morávky, přes hranice do Polska a odtud přes Maďarsko do Francie. Po kapitulaci Francie podařilo se mu uniknout do Anglie, kde bojoval jako noční stíhací letec a kde také dne 29. června 1940 padl v boji za osvobození naší vlasti při obraně hlavního města

Anglie – Londýna. Pochován je v městě Redhill na pobřeží kanálu La Manch.

Vláda naší republiky v ocenění jeho zásluh v boji proti (proti) fašismu vyznamenala jej in memorial válečným křížem 1939 a dalším vyznamenáním „Za zásluhy ČSR".

Také jeho rodáci v Komárně postavili po osvobození obce zásluhou s. Františka Hrstky důstojný pomník obětem první i druhé světové války. Pomník stojí v parku vedle lipového stromořadí na západním okraji vesnice. Pomník je rozdělen na dvě poloviny. Na levé polovině je napsáno:

Obětem světové války 1914 – 1918.

Bělík Alois
Fiala Jindřich
Horák Jindřich
Horák František
Hradil Josef
Indruch Karel
Mikšánek Josef
Macháček Jan
Mašlaň Tomáš
Mašlaň Jan
Navrátil Tomáš
Oliva Josef
Příleský Josef
Tvrdoň Josef
Vysekal Jan

Pravá strana.

1939 – 1945

Horák Bohumil
štk letec
Padl v obraném boji nad Anglií 29. VI. 1941.
Hruška Josef
Umučen v Kounicových kolejích v dubnu 1945.
Hrstka Miloslav
Zahynul v dubnu 1945 v Plözenburgu.

Čest jejich památce.

Jaroslav Horák,
kronikář.

1940.

Tento rok, jako rok válečný přinesl nám již v začátku mnoho válečných strastí. Vlivem vykupování potravin a věcí denní potřeby německým vojskem začalo ve všech odvětvích národohospodářských řízené hospodářství.

S blahopřáním k novému roku dověděli se zemědělci o povinné dodávce mléka. Zprávu tuto přijali zemědělci s roztrpčením. Občané, kteří mléko kupovali, vzpomínali na dřívější propagaci, kdy se doporučovalo v zájmu zdraví píti hodně mléka. Každý zemědělec měl nárok na půl litru mléka. Později byla tato dávka snížena na čtvrt litru mléka denně. Zbytek nadojeného mléka musil býti odevzdán do mlékarny na Drholci nebo do Bystřice. Od podzimu bylo mléko dodáváno jen do Bystřice. Samozásobitelům mlékem byly odebrány lístky na tuky. Po tomto nařízení následovalo zakázané shlukování lidí před radnicí, kde občané ostře kritisovali zásobovací úřady, neboť stáli před vážným nedostatkem tuků. Všem chovatelům hovězího dobytka byly máselnice a odstředívky úředně zaplombovány a pod vysokými tresty nesměly být použity. Prozíravější, kteří měli máselnice dvě, přihlásili jen jednu, neboť situace v zásobování s tuky stávala se hned v počátku kritickou. Za nedodržování úředních nařízení byly stanoveny přísné tresty na svobodě neb na pouzích.

Ve vyhláškách bylo občanstvo přímo nabádáno, aby udávalo své spoluobčany pro nedodržování úředních nařízení, ale ve sdejší obci nedošlo k žádným případům, ačkoliv nařízení tato se jak ze strany řemeslníků tak i spotřebitelů nedodržovala. Řemeslníci dostávali na 1 lit. mléka 1. 20 Kčs až 1. 50 Kčs - dle tučnosti. Již v tomto roce začínají býti řemeslníci předvoláváni na úřady pro nedodávku mléka.

Dle úředního sčítání bylo začátkem roku ve sdejší obci napočítáno 133 dojnic, 77 jalovic a telat. Také domácké kozy nedostávaly během letního období žádného přídělu mléka. Dospělí spotřebitelé dostávali příděl ¼ litru mléka na jeden den, děti do deseti let půl litru denně. Hned v prvé polovici ledna byla zavedena přísná hospodářství obuví. Bakaly na obuv byly vydávány v nejmenším množství. Kdo měl dostatek peněz, nakupoval všechny druhy obuvi a prodavač počítal s dlouhou valkou. Ačkoliv bylo jistě dostatek obuvi ke koupi, mezi řemeslníky i dělníky peněz nebylo. Ceny obuvi: Pracovní obuv s gum. podrážkou 39 Kčs.

Pracovní obuv s kožnou podrážkou 59 Kčs.
Vycházková obuv pro muže 69 - 129 Kčs.
Vysoké kotníkové boty 129 - 169 Kčs.
Dámské vycház. boty 39 - 69 Kčs.
Domácí obuv 8 - 12 Kčs
Pomádky dobré kvality 2 - 6 Kčs.

Všeobecně toto zboží bylo jistě z dobrého materiálu. Koncem tohoto roku začal se již projevovat citelný nedostatek veškeré obuvi a ceny byly vyšší

zvyšovány. V druhé polovici února byla ve zdejší obci zřízena první sběrna vajec u obchodníka Josefa Valdaře. Vedením sběrny byla pověřena pí. Františka Dubjáková z Bdínadní Lhoty. Volný prodej vajec byl zakázán. Vejce byla proplácena dle váhy 15 Kčs za jeden kg. Dle provedeného soupisu bylo celkem přihlášeno 468 nosnic. Kontroly na dvoře v tomto roce provedeny nebyly.

V této době začalo se s prováděním domácích porážek vepřů jen na úřední povolení. Kontrolou byl pověřen zdejší řezník František Hlavinka z popisného čísla 54, který byl zároveň pověřen sběrem sádla z domácích porážek. Z jednoho vepře o živé váze 125 kg odrádělo se 5 kg syrového sádla. Později byl jmenován úředním příslušníkem p. Artur Pospíšil z Loukova. Pomůcní úřadních nařízení v tomto roce nebylo. Dle úředního sčítání bylo v tomto roce napočítáno ve zdejší obci asi 117 kusů vepřů a toho 100 kusů jatečného dobytka.

Dne 13. února byla svolána schůze zástupců obcí do Horního Újezda. Na programu jednání byla stavba dálkové silnice, která prochází také katastrem naší obce. Na této schůzi bylo projednáno přeložení zdejšího potoka Komárníka, vedoucího tratí na Rybníčka. Následkem přeložení toku byly povinny za náhradu 2 studny a to v popisném čísle 80 u Antonína Kandráta a v pop. čísle 31 u Josefa Mikšánka. Následoval výkup pozemků, kterými měla dálnice procházeti. Vykoupeno bylo celkem 34 měřic pozemků, z toho asi 20 měř obecních a

zbytek byl odkoupen od soukromníků. 20. dubna bylo započato se stavbou dálnice ve zdejším katastru. Na této stavbě bylo také zaměstnáno mnoho zdejších občanů.

V měsíci dubnu bylo zavedeno mletí obilí na povolení. Samozásobitelská dávka byla stanovena na 21 kg chlebového obilí. Ječmen byl počítán rovněž za chlebové obilí. Rolníci mohli mlíti obilí v kterémkoliv mlýně. Zároveň byly zavedeny kmenové lístky na potraviny. pro každou domácnost.

Koncem měsíce března byla vylepena červená vyhláška s říšským orlem, která vypisovala mnohatisícovou odměnu na dopadení Jana Smutka, který byl Gestapem stíhán pro politické provinění. Plakát vzbudil u zdejšího občanstva velký zájem. U plakátu bylo debatováno a občané veřejně sympatisovali s pronásledovaným, jemuž jednohlasně přáli, aby se mu únik podařil.

V měsíci dubnu byl vydán zákaz pořádání tanečních zábav. Kdo chtěl zábavu pořádati, musil čistý výtěžek odvésti na německý červený kříž. Z tohoto důvodu nebyly ve zdejší obci pořádány žádné taneční zábavy.

9. dubna odprodala obec dvě stavební místa p. Josefu Indruchovi č. 85 a Eduardu Vysekalovi Na zahrádkách.

Dne 23. dubna bylo zavedeno řízené hospodářství s textiliemi a zavedeny šátenky. Kromě normálních šátenek byly vydávány

dodatkové lístky pro mladistvé a lístky pro kojence.

Začátkem května byl vydán zákaz volného prodeje luštěnin a jiných pořivatin, takže tímto nařízením jsou obhospodařovány řízeně veškeré věci denní potřeby. V obchodech začíná mizeti poslední zboží.

Výročí zřízení protektorátu nebylo vůbec oslavováno. Prapory byly dle nařízení jen na obecní úřadovně a slavnosti jen ve městech. Obec byla pozvána do Bystřice, ale slavnosti se žádný nezúčastnil. Obci došel jen účet znějící na obnos 135 Kčs za vydání při této slavnosti.

V této době začíná také verbování dělníků na práci do říše. Dělníkům se slibovaly velké platy, dobrá strava a různé příplatky a výhody. Nábor prováděl úřad práce v Holešově. Ze zdejší obce odcházejí prvá dva dělníci na tyto práce. Jsou to: Dohnal Ferdinand z pop. č. 65 a Macháň Jaromír. Druhý se v krátké době z vychvalovaného ráje vrátil.

Dne 6. května byl proveden slib tehdejšímu protektorátnímu presidentu – slib veškerých úředníků a činovníků ve státě. Pavučiny, které tkal germánský vykupitel kol českých občanů se stahovaly více pomalu, ale jistě.

Dne 10. května nová závažná zpráva, která znovu rozrušila zdejší veřejnost a povzbudila naděje zdejších občanů.

Vypukla válka na západě. Občané v duchu jásali, že Hitler skončí podobně jako v minulé válce na francourkých hranicích. Veškeré sympatie byly na straně spojenců. Lidé bedlivě poslouchali rozhlas a sledovali průběh západních bojů. Někteří předpovídali dlouhou válku, jiní krátký urputný boj, který skončí vítěrstvím spojenců. Bohužel se zprávami, které nám přinášel denní rozhlas, klesal i teploměr našich nadějí. V krátké době byla prorážena vyhlášená Maginotova linie. Němci se valili do nitra Francie, jak se zdálo bez veškerých bojů. Dobyli i Flander a nám místo našich nadějí přišel rozkaz, aby vítěrství Němců jsme oslavili vyvěšením praporů a denním vyzváněním. Mělo se vyzváněti po celý týden, vždy od 12 hod. polední až do 13 hodin. Na opětná upozornění četnické stanice bylo pravidelně vyzváněno. Každému toto vyzvánění připomínalo jako konec našim nadějím. V krátké době padla Paříž, Němci se valili k západnímu pobřeží Evropy, kapitulace Francie, neslavný ústup Angličanů z Evropy, zkrátka byly to opravdu doby naší největší bernaděje a zklamání. V měsíci Hitlerových narozenin byly nařízeny okázalé oslavy, ale v obci žádnému ani nenapadlo, aby tento den byl nějak oslaven. Za zmínku stojí sběr barevných kovů, který měl býti v obci proveden a výsledek sběru měl býti dán co dar k vůdcovým narozeninám. Také ve zdejší obci byl sběr obecním

sluhou proveden ve všech domovních číslech a bylo sebráno celkem 2,32 kg mosazi, 0.55 kg mědi a 0.08 kg hliníku. Výsledek sběru byl odveden do Bystřice p. H. Jak vidmo z výsledku nejenom v Komárně, ale i v ostatních obcích okresu dopadl sběr všude stejně, takže nakonec bylo ohlášení výsledku sběru úředně zakázáno. Uvědomělé občané měli radost, že české obyvatelstvo zachovalo odmítavý postup v této akci

V tomto měsíci byl proveden rovněž odvod koní. Ze zdejší obce byl postižen p. Antonín Ptřík č. 7, kterému byl kůň odveden. Zároveň byl proveden výkup sena.

Dnem 4. května začíná pro zdejší majitele potahů povinný odvoz dřeva pro něm. firmu Lustig v Bystřici p. Hostýnem. Rolníci pověření touto prací se během roku vymlouvali z této povinnosti a proto byli předvoláni k zodpovědnosti. Během tohoto roku až na nepatrné vyjímky tuto práci nekonali.

Začátkem června byla dosavádní osvětová komise zrušena a místo ní nastoupila Knihovní rada, která se starala výhradně jen o knihovnu. V této knihovní radě zůstali staří činovníci a sice: Antonín Gadas, předseda - jednatelem byl říd. učitel František Pardua, knihovníkem učitel Jaroslav Horák a pokladníkem Indruch Karel. (V této) Také v obecní knihovně byly nařízeny přísné revise knih. Zdejší občané odevzdali jen

knihy bercené. Funkcionáři knihovní rady pořídili nové seznamy a knihy, které byly pro tuto dobu závadné byly uschovány s vědomím obecních funkcionářů v bedně na půdě obecního úřadu, kde přečkaly celou dobu války. S potěšením nutno říci, že v těchto dobách byli ve zdejší obci občané velmi národně uvědomělí, že zachránili cenné kulturní statky, ačkoliv za neuposlechnutí rozkazů byly vážné tresty. Rovněž nutno zdůrazniti, že v této pohnuté, beznadějné době, měli tolik víry, že se všechno navrátí opět do českých rukou. Německý Moloch dostal s obecní knihovny jen dvě staré knihy, které odebrala četnická stanice z Podhradní Lhoty.

Mimo státních svátků byly zrušeny svátky Cyrila a Metoděje, Mistra Jana Husa, Petra a Pavla. Tyto svátky byly prohlášeny za pracovní dny, ale občanstvo je přes zákaz světilo a nepracovalo.

V tomto roce obdržela naše obec dar od Arcibiskupské správy 8 pevných metrů dřínových fošen na lavice do místní kaple.

V květnu na Boží tělo byla provedena doplňovací volba starosty obce. Starostou byl zvolen Leopold Blabla č. 83, náměstkem Jan Horák č. 44, I. radním Otakar Vrajík č. 53, II. radním František Kobliha č. 35.

22. června byla naše obec postižena krupobitím. Byly postiženy trati na Kunovsku a Babicku. Škoda krupobitím byla odhadnuta na 50-60%. 12. srpna byla okresním úřadem předepsána zdejší obci dodávka 250 q brambor. Následkem špatného počasí byla sklizeň velmi slabá.

Z tohoto důvodu rozhodli se občané, že podají žádost o snížení této. Poněvadž v žádosti musil býti uveden skutečný stav brambor v obci, nařídil okresní úřad, aby obecní funkcionáři provedli prohlídku zemákových zásob. Za tím účelem byla provedena prohlídka, při které se zjistilo, že zásoby zemáků jsou velmi malé. Žádosti bylo vyhověno a dodávka snížena na 100 q. Z předepsaného množství bylo dodáno jen 83 q. Občané Indruch Karel, Holáňová Filomena, Petřík Augustin č. 16, Kučerová Marie 22, Zahradil Josef 86 a Prostějovský Alois předepsanou dodávku odepřeli. Cena dodaných brambor byla 45.

Za zmínku stojí druhá sbírka barevných kovů, která byla provedena dne 30. srpna a vynesla necelého půl kg barevných kovů. Občané spontánně odpírali každou pomoc Němcům i když se jednalo o věci nepotřebné.

Během zimního období napadla velká spousta sněhu. Poněvadž Němci stále projížděli, žádali po českých úřadech, že silnice musejí býti za každého počasí sjízdné a to po celé šíři vozovky. Svá přání vynucovali třeba i násilím nebo tresty. Za tím účelem byla ve zdejší obci vypsána pracovní povinnost k odklízení sněhu. Z každého domovního čísla musil se dostaviti jeden občan na odklízení sněhu, třeba i v době sváteční. Sníh z návsi musil býti bezpodmínečně odklizen. V podzimním období byla předepsána dodávka 20 q žita. Velkou odezvu měla v hospodářství tuhá zima a velmi deštivé léto.

Ozimé obilí špatně přezimovalo, neboť vymrzlo na 40%. Rovněž jetele byly velmi špatné. Hospodáři neměli dostatek obilí na posívky, proto posívali ozimy ječmenem. Nedostatek osiva se projevil i na podzim. Zemědělci sice obdrželi osivo od hospodářského družstva v Bystřici p. Hostýnem, ale obilí vzešlo velmi špatně. Stále pršelo po celé léto. Žně se oddálily asi o 14 dnů a protáhly se až pozdě do měsíce září. V některých případech obilí i značně porostlo. Následkem špatného počasí byla i sklizeň brambor velmi špatná. Brambory byly velmi špatné, podléhaly skáze a musilo býti žádáno o mimořádný příděl. Ihned po žních byl okresním úřadem proveden ve zdejší obci kontrolní výmlat obilí a to u Karla Tvrdoně v pop. č. 39. Výmlat byl proveden za dohledu českých úředníků, kteří měli pochopení pro potřeby českého obyvatelstva. Výsledek kontrolního výmlatu byl velmi špatný. Dle tehdejšího sčítání byl výnos s měřice asi 2q ječmene, žita 1q. V mnoha případech sklidil hospodář sotva semeno.

Ceny obilí v tomto roce:

Žito	140 Kčs	Pšenice	160 Kčs
Ječmen	142 Kčs	Oves	115 Kčs

Ječmen byl zařazen mezi chlebové obilí. 12. listopadu byly úředně uzavřeny všechny šrotovníky. Zemáky nebyly vůbec ke koupi a byly-li, tak 1q za 100 Kčs. – cena na tehdejší poměry značně vysoká.

9. října byla prvá dodávka hovězího do-

bytka ve zdejší obci. Bylo předepsáno k dodávce 5 kusu, které byly dodány do Bystřice p. H. Cena hovězího dobytka se pohybovala 1kg živé váhy od 4–5 Kčs. Cena vepřového dobytka byla 8 Kčs za 1kg živé váhy

Co se týká povětrnostní situace v tomto roce, byl rok 1940 rokem abnormálním. Byla tuhá zima, deštivé pro hospodářství velmi špatné počasí v létě, které bylo příčinou neúrody a nedostatku píce. Lednová minima byla kol 25°C pod nulou. 17. ledna přišla druhá vlna velkých mrazů. Silnice byly zavátí. Na ovocném stromoví způsobeny velké škody. jednak tuhou zimou a také námrazou. V lesích velké polomy následkem námrazy. Deštivé jaro, lijáky s povodní v čeronu, celý srpen chladný, neboť průměrná teplota byla asi kol 12°, způsobily, že žně se velmi opozdily. Také následkem tohoto počasí nebylo skoro žádné ovoce a zelenina.

V celém tomto ročním vylíčení nemohu podati žádné radostné zprávy, neboť hrnula se na nás v tomto roce pohroma za pohromou. A to jak v životě hospodářském tak i politickém. Občané všechny tyto nezdary přičítali Němcům, od jejichž příchodu stíhalo nás neštěstí za neštěstím. Občané chodili se svěšenými hlavami, neboť jedna zpráva byla horší druhé, začali být otupělí ku všem událostem a jedinou vzpruhou byl zahraniční rozhlas, který sliboval jen boje a krev. Věru byly to špatné vyhlídky do budoucna.

Školství:

Škola v tomto roce byla organizována jako dvojtřídní s dvěma pobočkami. Na škole působili tito učitelé: František Pardera, zatímní říd. učitel, výpomocná učitelka Jiřina Hlubíková, rodačka z Loukova a výpomocný učitel Jaroslav Horák. Čtvrtá učitelská síla nebyla ustanovena pro nedostatek učitelských sil, proto se vyučovalo po celý rok jen ve třech třídách. Ženským ručním pracím vyučovala v tomto roce učitelka dom. nauk Milada Vitamvásová. Náboženství ř. k. vyučoval Rudolf Jambor, děkan ze Všechovic.

Celkový počet přijatých dětí na šk. rok 1940-41:

I. třída	18 žáků
II. třída	30 žáků
III. třída	26 žáků
IV. třída	32 žáci.
Celkem	106 žáků.

Všichni tito žáci byli české národnosti.

Náboženství římsko-katolického byli 103 žáci.

Bez vyznání 3.

Adventiste 2.

Měšťanskou školu navštěvovalo 6. žáků, reálné gymnázium 1 žák.

Jaroslav Horák,
kronikář

1941.

Tento rok přinesl nám mnoho nadějí a ještě více zklamání a to ve všech oborech našeho života. Naši samozvaní ochranci slibovali, hrozili, trestali na svobodě ba tekla i krev. Také příroda byla neúprosná a hned začátkem roku doplňovala celé světové dění. Napadlo velmi mnoho sněhu, který znemožnil veškerou dopravu jak na silnicích tak i na železnicích. Dle nařízení německých úřadů byla nařízená pracovní povinnost, při které musely mimo mužů pracovati i ženy. Ačkoliv bylo velmi nepříznivé počasí, vítr soustavně činil silnice nesjízdnými, musili býti obyvatelé neustále v pohotovosti. Také na drahách byl nakrátko zastaven provoz, později byla doprava velmi omezena, neboť místy byly naváty ohromné závěje, jichž není pamětníka. V tomto roce nastává také citelný nedostatek paliva. Ve škole byly zavedeny tak zvané uhelné prázdniny a trvaly po celý měsíc leden. Uhlí, které vlastnila škola, bylo reservováno co železná zásoba pro soukromé byty. Aby nevzniklo neberpečí požáru byla v tomto měsíci za asistence četnictva provedena prohlídka domovních komínů. Prohlídku prováděl velitel hasičů, jeden obecní funkcionář a četník. Bylo dbáno, aby komín byl dostatečně omítnut a prostor kolem komína byl uvolněn. Na každé půdě musela býti nádoba s vodou, několik pytlíků písku a hasící náčiní.

Začátkem roku byl proveden povinný výkup brambor.

Pro zdejší obec bylo předepsáno celkem 100 q brambor. Poněvadž v minulém roce byl katastrofální nedostatek brambor, bylo zajištěno jen 6 q, neboť někteří zemědělci měli sotva semeno pro jarní sadbu. V zápětí byl proveden také soupis slepic. Dle odhadu bylo úředně přihlášeno asi 50% skutečného stavu.

Koncem měsíce ledna byl zaveden povinný výkrm vepřů pro Prispol. Každý zemědělec se musil zavázati, že vepře vykrmí ve stanoveném čase na určitou váhu. Za výkrm obdržel chovatel mimo stanovené ceny premii 170 Kčs. Mimo to obdržel listinu, v jejímž záhlaví stálo. - Na věčnou paměť -. Nadpis byl pro zemědělce hádankou, kterou si vykládali s humorem všelijak. Po četných urgencích bylo upsáno vykrmiti 15 vepřů. V některých případech skončili tito premianti neslavně, neboť vychvalovaný německý druh prasat, který k nám dováželi se nevydařil. Po výkrmu někteří zemědělci obdrželi za vepře, kterého chovali několik měsíců sotva cenu kterou vyplatili za sele. Tyto výkrmové akce na věčnou paměť byly během roku vypsány asi třikrát a opravdu z paměti našich zemědělců do smrti nevymizí. Při koupi vepřového dobytka se platilo v tomto roce za 1 kg živé váhy 8 – 11 Kčs. U řezníka byl kg vepřového masa pro spotřebitele za 30 Kčs. Hovězího kg za 20 Kčs. Po celý tento rok neminul skoro ani jeden týden, aby zdejší obci nebyla předepsána dodávka hovězího dobytka. Některý týden bylo předepsáno

i několik kusů. Co to bylo vážných debat v kanceláři, pochůzek, křiku – než nad některým ze zemědělců byl vynesen rozsudek, že má kus dodati. Za maso se dostávalo málo a ještě bezcenných platidel, za které zemědělci nedostali nic ke koupi. Prvotřídní maso mizelo neznámo kam. Zdejší lidé dostávali v řeznických krámech jen maso podřadné. Není divu, že občané neradi dobytek dodávali; intervenovali u úřadů a používali všelijakých výmluv. V tomto roce měl dodati také krávu Josef Mašlaň č. 48. Krávu ve stanoveném čase nedodal, neboť se vymlouval tím že nemá doposud skončeny polní práce a krávu potřebuje k tahu. Za tento přestupek dostal 500 Kčs pokuty. Mimo těchto dodávek byla předepsána dodávka sena a slámy. Zkrátka nařízení stíhalo nařízení a zemědělcům bylo vyhrožováno přísnými tresty. Není divu, že zemědělci tato nařízení všemožně obcházeli a sabotovali. Na příklad. Při jedné dodávce sena, která byla určena pro Hranice, zemědělci dodávkové seno polili vodou, aby seno získalo na váze. Při přebírání sena v Hranicích, bylo seno dovozcům vráceno a dovezeno zpět. Štěstí, že seno přebíral český úředník, který dovozce upozornil na následky, které by vznikly hlášením této nepřístojnosti. Na kameny, které byly v seně dotyčný úředník nepřičel.

Začátkem tohoto roku byla zavedena co úřední řeč němčina ve všech úřadech Protektorátu. Po všech úřednících a také obecních funkcionářích byla požadována znalost němčiny. Za tím účelem byly pořádány

kursy němčiny pro učitele, cestaře, železniční uří-
zence a obecní funkcionáře. V každé obci měl
býti kurs německého jazyka. Ve zdejší obci toto
nařízení nebylo v tomto roce provedeno.
Tyto kursy musely býti pečlivě navštěvovány.
Neúčast byla přísně trestána. Neznalost
němčiny měla vliv na plat a postup.
Mnoha občanům byl pro neznalost němčiny
zastaven postup a snížen plat.

Začátkem února objevily se honosné plakáty,
které, které naše dělníky lákaly do říše a slibovaly
velké výdělky. V té době tehdejší protektor Heydrich
vyhlásil také rovnoprávnost dělníků českých
k dělníkům německým. Někteří z obyvatel dali
se jednak zlákat vysokými mzdami, druzí byli
na práci do říše přiděleni. Poněvadž svůj výdělek
potřebovali k uhájení nejnutnějšího živobytí,
začali se stěhovati domů. Byli všelijak pronásle-
dováni, že je to protismluvní, ale celkem nedala
se proti nim ničeho dělati, poněvadž je české
úřady nepřímo podporovaly. Našli si nějaké
zaměstnání, často to bylo u příbuzného, nebo
známého. Byli zaměstnáni, aby se neřeklo.
Ti, kteří se vrátili vyprávěli o poměrech dělníků
v Německu, o zvláštních barácích, o německých
omáčkách i o tom jak tam při velkých výdělcích
užili hladu, takže jim rodina musila posílat
velmi často balíky potravy. O tom všem by
jistě mohli podat podrobnější zprávy naše
poštovní úřady.

Také zemědělci, kteří měli potahy byli stále
pronásledováni odvozem dřeva. Byl jim

předepsán kontingent odvozu. Poněvadž zdejší zemědělci se všemožně vymlouvali, předepsaného kontingentu neodvezli, byli stále předvoláváni na okresní úřad a později byla jim všem vyměřena pokuta až do 500 Kčs. Při tomto odvozu utrpěl František Tvrdoň č. 41 zlomení nohy. Ostatní obdrželi pokuty. Byli to Horák Ant. č. 4, Petřík Ant. č. 7, Symerský Robert č. 11, Ovčáčík Fr. č. 10, Ovčáčík Fr. č. 5, Kobliha Fr. č. 35, Indruch Fr. č. 36 a Tvrdoň Frant. č. 39.

V této době k vůli silničním kontrolám byly vydány nové předpisy. Každý povoz musil býti označen tabulkou se jménem majitele, na zadní části muselo býti odrazné sklo v červené barvě a brzda musila býti upravena na pravé straně straně povozu. Zemědělci, kteří šli na pole, museli v letní době kosy opatřiti chránítkami nebo obalem, aby se některému z okupantů nestalo nějaké neštěstí. Poněvadž v jarních měsících klesla dodávka mléka, byla ve zdejší obci dle nařízení okresního úřadu sestavena mléčná komise, která nesla zodpovědnost za plynulé zásobování mlékem. Během roku bylo několik občanů předvoláno pro slabou tučnost mléka na úřad. Aby byla zvýšena dodávka mléka byla provedena kontrola dojivosti a sepsáno s chovateli celkem 22 protokolů. Na dodávkách se tím nic nezměnilo.

Aby bylo zamezeno nedovolené šrotování obilí začalo se v tomto roce vydávati šrotovací povolení. Toto nařízení s pomocí mlynářů občané také různě obcházeli.

Koncem roku byla snížena samozásobitelská dávka obilí z 21 kg na 18 kg na osobu a 4 týdny.

Obci byl přidělen mlýn, ve kterém mohou občané mlíti obilí a zároveň byl stanoven den, kdy se mletí vyměňovalo. Zdejší obec byla přidělena do mlýna Františka Hradila v Osíčku. Nařízení toto také občané všelijak obcházeli a nejednou pod nasečeným krmivem vezlo se do mlýna obilí.

Na jaře byl velmi citelný nedostatek sadbových bramborů. Zdejší obec objednala celkem 102 q sadbových bramborů, a na podzim museli toto množství zemědělci odevzdati z vlastní sklizně. Poněvadž někteří občané v podzimním období tyto brambory neodevzdali, byli pokutováni a někteří byli potřestáni i vězením.

Časně z jara bylo nařízeno, že všichni občané musí si pořiditi občanské legitimace. Za tím účelem přijeli do zdejší obce úředníci okresního úřadu, kteří dle dokladů přijímali přihlášky a zároveň odebírali otisky prstů. V této době byl zjišťován také arijský původ a nearijci byli propouštěni ze všech služeb. Arijský původ musil prokázati i obecní sluha, ponocný i školnice.

Dle úředního odhadu vymrzlo na jaře 19 ha ozimin, takže bylo žádáno o příděl jarního semene a to 11 q ječmene a 16 q ovsa.

V této době stala se na obecním úřadě vážná nehoda. Zásobovacímu referentu se ztratilo nevysvětlitelným způsobem asi 20 lístků na chleb, několik lístků na maso a tuky. Poněvadž ztráta se nedala nijak nahraditi byl starosta obce a zásobovací referent Malík Alois několikrát vyslýchán, dokonce i na Gestapu ve Zlíně. Při velké dávce štěstí, podařilo se zásobovacímu referentu prokázati, že na ztrátě nenese žádnou vinu, poněvadž jako zemědělec

není odkázán na potravinové lístky. Při výslechu ve Zlíně bylo s oběma obecními funkcionáři hrubě jednáno.

27. března obyvatelstvo projevilo velký zájem o politických poměrech v Jugoslavii. Všechny radiopřijímače byly naladěny na Zagreb, kde vypuklo povstání proti Cvetkovičově vládě, která byla ochotna sloužit Němcům. Vlády ujal se král Petar. Jugoslávie dostává slib pomoci od USA a hned na to byla v Jugoslavii vyhlášena 31. března všeobecná mobilisace. Po celý týden vysílalo Jugoslávské radio průběh manifestačních průvodů, při kterých se zpívaly vlastenecké písně, provolávaly se sympatie novému režimu, na obzoru byla nová válka s německem. Nedala na sebe dlouho čekati a 6. dubna Němci vtrhli se svými vojsky do Jugoslavie a Řecka. 8. dubna byl proveden bezohledný útok letectva na otevřené město Bělehrad. Bylo to nová naděje a zároveň v krátké době deseti dnů nové zklamání. Sympatie zdejšího občanstva byly na straně bratrské Jugoslavie.

Neuplynul ani měsíc a na politickém poli přišlo nové velké překvapení. Dne 22. června 1941 napadl Hitler SSSR. Občané, kteří kdysi o politické poměry se vůbec nezajímali, byli stálými posluchači rozhlasových relací zahraničních stanic. Večer, když se blížila půl sedmá, bylo vidět zvláštní ruch na vesnici. Obyvatele spěchali na besedu ku svým známým, kteří měli rozhlasový přijímač. Kdo byl za nějakou prací ve světě pospíchal domů, aby tuto hodinu nezmeškal. Při zatemněných oknech a ve vší tichosti bylo poslouchání zpráv z Moskvy,

z Londýna a debatováno až do půl jedenácté, kdy bylo pokračováno ve zprávách pro české obyvatelstvo. Byla to jediná naše útěcha, kterou jsme čerpali ze zahraničního rozhlasu. Velkým svátkem bylo, když mluvil některý z představitelů našeho zahraničního odboje. Stačila jen nepatrná poznámka na druhý den a někteří přátelé probírali pečlivě každé řečené slovo v rozhlase. Není divu, že se Němcům toto jednání nelíbilo, neboť každý člověk byl do všech podrobností informován o všech úskocích Němců. Jednoho dne přinesl listonoš každému majiteli rozhlasového přístroje malý lístek, který musel býti zavěšen na knoflíku rozhlasového přijímače. Na lístku bylo napsáno: Pamatuj! Pamatuj!, že poslouchání zahraničního rozhlasu trestá se vězením a smrtí! Nezakázali, poslouchalo se dál, ale při větší opatrnosti. Okna se pečlivěji zatemňovala, dvéře se pečlivěji zamykaly a rozhlas se poslouchal tím více pozorněji.

Zprávy, které přicházely z bojů na východě, nebyly potěšující. Němci stále útočili, dobývali jednoho města za druhým, blížili se k Volze a k hlavnímu městu Ruska Moskvě. Do prosince byly to samé znepokojující zprávy, neboť se začínaly mezi rozvážnými občany rozšiřovat zprávy, že není snad na světě moci, která by Hitlerova vojska zastavila. Teprve začátkem prosince začalo svítat proč Rusové dovolili Němcům takových laciných úspěchů. Hitler vydal provolání ke sbírce teplých šatů a kožichů pro německé vojáky. Hitler se ujal vrchního velení na hroutící se východní frontou. Naně si vzpomínám na dílo Tolstého Vojnu a mír, ve které tento spisovatel líčí neslavný

ústup Napoleonův z Ruska a slavné tažení tehdejšího vojevůdce Kuturova. Dějiny se do poslední písmenky začínají plniti i s vojsky Hitlerovými. Sympatie veškerého občanstva byly na straně bojující rudé armády. V protektorátě zatím nastává stížená zásobovací situace. Na zdejším okrese je hlášeno špatné zásobování chlebem, které se projevuje i ve zdejší obci. Chléb je velmi špatné kvality a často není chleba vůbec. Pekaři se vymlouvají nedostatkem mouky. Také dávky masa jsou v tomto roce citelně snižovány. Dávky tuků jsou již velmi malé a každým měsícem jsou velmi snižovány. Následkem tohoto nedostatku tuků je nařízen ve zdejší obci osev olejnin, zvláště máku a řepky olejné. Přes veškeré intervence zemědělců, že zdejší kraj není pro vysokou polohu vhodný pro pěstování těchto plodin, museli zemědělci olejniny naseti. Řepka z části nebyla ani zaseta, z části velmi vymrzla. Dodávky dobytka a hospodářských plodin byly na týdenním pořádku.

Mimo těchto dodávek byly stálé sbírky na německý červený kříž. Občanům, kteří byli ve státní službě se bez jejich souhlasu strhovalo 1% měsíčního příjmu. Na zemědělce byly konány nátlaky k této sbírce a vyměřovaly se jim dle rozlehlosti pozemků. V tomto roce byla ve zdejší obci provedena jedna dobrovolná nucená sbírka na Něm. červený kříž, dle ku cti občanů vynesla jen 167 Kčs. Obec, aby ušla německé nenávisti (na úřadech začalo přidělování německých úředníků)

muselo býti z obecní pokladny přidáno 100 K. Mimo těchto peněžních sbírek byly opětně pořádány různé sbírky barevných kovů, hader, kostí a starého železa. Výsledek často 0.

V době přede žněmi byla provedena úřední prohlídka obilí na poli a byl proveden odhad pravděpodobné sklizně. Pomalu začínal velký nedostatek životních potřeb a příliv obyvatelů z měst na vesnici. Také dodávka mléka začíná váznout. Z tohoto důvodu byla ve zdejší obci provedena kontrola dojivosti krav a některými zemědělci bylo sepsáno celkem 22 protokolů. Kontroly začínají působiti ve veškerém hospodářském podnikání. Stačí, když přes vesnici přejde nějaký člověk, a již občané vyšetřují, zda-li to není nějaký kontrolor. Přišla-li do vesnice opravdu nějaká kontrola, v několika minutách je zpravena o její návštěvě celá obec. Vrata a dvéře se zamykají a obyvatelé krapem jdou na pole. Byl to nejjistější prostředek jak se vyhnouti nevytaným hostům. Také odvozci dřeva mají potíže s povinným odvozem dřeva. Někteří z nich František Ovčáčík z č. 10, Kobliha Fr. č. 35 jsou trestáni pokutou 300 K.

Koncem roku byla nařízena opětná sbírka barevných kovů, která vyzněla opětně naprázdno. Z obavy, že by musely býti odevzdány i předměty z barevných kovů, schoval zdejší občan Ant. Gadas č. 51 mosazné svícny z místní kaple.

Koncem tohoto roku dle nařízení německých úřadů začíná se úřadovat i na zdejším úřadě jen německy. Po celý čas tohoto roku nebylo tohoto rozkazu dbáno a úřadovalo se jen (německy)

česky. Taneční zábavy bývostupem Německa do války s SSSR zakázány.

Přehled povětrnostních zpráv v tomto roce bych mohl shrnouti následovně: Byla tuhá zima, záněje jichž není pamětníka, proharování silnic, zastavení železniční dopravy, studené jaro, studený podzim, 13. října první sníh. Rok 1941 byl rokem studeným a mokrým. Výnosy o žních průměrné.

Ačkoliv tento rok přinesl nám jen mnoho nesnází a starostí o budoucnost, celkem může se říci, že obyvatelstvo obce chovalo se z národnostního stanoviska vzorně a nezávadně, ačkoliv německé úřady v tomto roce podporovaly udavačství a toto i neobvykle honorovaly. Ve zdejší obci nestal se ani jeden případ udání nebo žaloby, ačkoliv občané věděli o různých zásobovacích přestupcích svých spoluobčanů. Na západě byly sice dosud neujasněné poměry, stále to byly jen sliby, ale na východě koncem tohoto roku přece začínalo pomalu svítat.

Jaroslav Horák
kronikář.

1942.

Představenstvo obce.

Starosta obce: Leopold Blabla, obchodník
Náměstek: Kobliha František č. 35, rolník
Radní: Kobliha František č. 73, rolník
Vrajík Oldřich, dělník-řemídlo
Členové: Josef Hanke, dělník
Zábranský František, rolník
Harvan František č. 6, upaře ČSD
Antonín Jadas č. 52, stolař
Jan Šindelek č. 79, tesař
Jan Hosák, č. 44, rolník
Jan Vrajík, důchodce ČSD
Vašina Antonín, rolník.

Zrušení okresu Holešov 23. VII. 42.

Soudní okres bystřický byl původem dnem 23. července 1942 do okresu Uherského. Okresní úřad v Holešově byl zrušen. Občané z naší obce jezdili vyřizovat své záležitosti do Uherského.

Přijetí do svazku obce.

Do svazku obce přijata Ludmila Šindelková č. 70 na žádost příslušné obce domovské Balice.

Vodní družstvo.

Dne 17. února usneseno ve shodě obecního zastupitelstva uvésti v život vodní družstvo meliorační, pokračovati v jednání s příslušnými úřady o celkové odvodnění katastru obce. K jednání s úřady je zmocňuje jednatel vodního družstva Jaroslav Hosák, učitel z dejší školy.

Zakoupení pozemků.

Jelikož stavbou dálnice odebrány byly obci mnohé pozemky a vyplacena za ně náhrada ve výši 22.950K a uloženy do komenové jmění, usneseno byly zakoupiti pozemek po Františka Mašláňovi č. č. v Halíně ve výměře asi 50 a a stavební pozemek

se zahradou ve výměře 5a, který se nachází mezi domem č. 46 a č. 48.

Dne 26. dubna 1942 zemřel Alois Šindelek č. 2, člen finanční komise. Alois Šindelek byl ve funkci starosty obce plných 42 let.

Pronájem obecních plemeníků

K chování obecního kozla se přihlásila Leopoldina Perůtková č. 23 za roční odměnu 500 Kčs, 60 kg ovsa a jeden podíl trávy na Pastvisku. Za licencovaného kozla byla zaplacena cena 1100 K. Částka tato se rozvrhne k zaplacení na chovatele plemených koní.

Chovatelem obecních byků byl ustanoven Josef Indruch č. 20 za roční odměnu 9.200 K, 24 q ovsa a trávu na Pastvisku.

Zřízení telefonu.

Na základě* poštovního úřadu - poštovního ředitelství v Brně ze dne 22. června 1942 usnáší se, aby byla zřízena samostatná veřejná telefonní hovorna s telefonním provozem v Komárně. Příspěvek obce na úhradu výloh činí 17583 K. Smluvní hovorna bude umístěna v domě č. 83 - obchod Leopolda Blahle.

* sdělení

Zřízení mostní váhy.

V roce 1942 bylo usneseno v obecním zastupitelstvu zřídit mostní váhu před domem Roberta Horáka č. 29, kde by nejlépe vyhovoval příjezd na tuto váhu. Náklad na zřízení mostní váhy činil 15.000 Kčs. Stavbu provedl Ing Matuška, stavitel z Bystřice p. H. Poplatek za vážení 3 Kčs.

Pronájem obecních služeb

Ke službě obecního strážníka byl ustanoven Antonín Hruška z č. 59 za roční odměnu 3000 Kčs. Ke službě obecního ponocného ustanoven Alois Prostějovský za roční odměnu 1800 Kčs.

Sběr zimního prádla a šatů pro něm. arm.

V tomto roce se prováděl sběr zimního šatstva a teplého prádla pro německou armádu. Z naší obce daráváno bylo jen nepatrné množství a to ještě podřadné jakosti.

Konfiskace zvonů.

Z rozkazu okupačních úřadů se sbíraly zvony. Z místní kaple byly odevzdány dva zvony o celkové váze 175 kg. Tyto zvony zakoupily rodiny Aloise Šindelka č. 2, Jana Blably č. a Roberta Horáka č. 29 za 6.000 Kčs. Na kapli zůstal jen zvon – umíráček –, který po osvobození přivezli občané z prostoru Libavy v pohraničí, kde bylo několik obcí z vojenských důvodů zrušeno.

Kurs něm. jaz. a pozdrav.

V tomto roce zaveden kurs německého jazyka, neboť z nařízení německého okresního hejtmana v Hranicích na Moravě měli všichni obecní funkcionáři umět německy. Kurs započal pod vedením učitele Antonína Indrucha, ale v krátké době se rozpadl. Na okresní úřad však bylo hlášeno, že kurs úspěšně pokračuje. Pozdrav „Heil Hitler" nařízený okresem se neprováděl.

Podpora na děti.

Z nařízení úřadů dostávají rodiče, kteří mají tři a více děti, podporu po 150 Kčs.

Stanné právo.

Dobu stanného práva po atentátu na říšského protektora generála SS Reinharda Heydricha přečkala naše obec šťastně. Hůře tomu bylo v sousední obci Podhradní Lhotě, kde byl popraven dělník Josef Šimek. Josef Šimek, dělník a obecní radní za stranu soc. dem., narozený v r. 1900, otec 3 dětí, byl v Brně 1.6.1942 popraven, proto že uhrýval manžely Dřevojánkovy z Přerova, kteří byli stíháni Gestapem. Josef Šimek byl zatčen Gestapem v sobotu 30. května 1942 a v pondělí 1.6.1942 hlásil již „protektorátní" rozhlas mezi popravenými Čechy i jméno Josef Šimek.

Šimek

Školství: Učitelé:

Škola v tomto roce je dvojtřídní s pobočkou při druhé třídě. Na škole působili v tomto roce tito učitelé: František Pardesa, ratimní řídící, Jiřina Marečková, tř. uč. III. tř. a Jaroslav Horák, tř. uč. I. tř. 1. března nastoupila učitelka Vlasta Šoulavá na

na místo učitelky Jiřiny Marečkové, která onemocněla. 1. dubna 1942 nastoupil na zdejší školu místní rodák Antonín Indruch jako učitelský praktikant. Německému jazyku vyučoval uč. Josef Chytil z Kostelce, který docházel z Podhradní Lhoty. Ručním pracím vyučovala uč. Milada Vitamvásová z Bystřice p.H. Náboženství ř. k. vyučoval Valentin Rafaja, kaplan ze Všehovic.

Germanisace: Během roku bylo pokračováno v germanisaci. Vyučování měn. jazyku bylo značně rozšířeno. Již prvňáčkové mají 4 hodiny němčiny týdně. Starší žáci 7 hodin němčiny týdně. Poněmčování bylo tak důkladně zaváděno, že byl na zdejší školu ustanoven zvláštní učitel němčiny Josef Chytil. Rovněž dnem 15. června 1942 bylo nařízeno úřadování pouze v jazyce německém a úřední řečí prohlášena němčina. Také z knihoven byla řada knih vyřazena pro závadnost vůči okupantům.

Místní školní rada. V tomto roce byla jmenována nová místní školní rada.

Předseda: Alois Malík, rolník
Náměstek: Antonín Gadas, stolař
člen: Filip Blabla, kolář
-"- Otakar Vrajík, rolník
-"- Jaroslav Horák, učitel
-"- František Pardera, říd. uč.

Všichni členové MŠR museli při jmenování podepsati protektorátní slib.

Celkový počet žáků: I. tř. 27 žáků
II. tř. 32 -"-
III. tř. 43 -"-
Celkem 102 žáci.

Všichni byli národnosti české. 98 žáků náb. ř. k. 2 žáci bez vyz. Měšťanskou školu v Krásně n/B. navštěvovalo 5 žáků, střed. školu 1. žák. Vyučováno podle letního času.

Kronikář obce: Jaroslav Horák

1943.

V představenstva obce nebylo změn. Stav jako v roce 1942.

Válečné události a naše obce.

Okupační úřady trestaly krutě poslouchání zahraničního rozhlasu. Kdo byl přistižen, byl potrestán kárnicí, a někdy (v době „heydrichiády") i smrtí. Aby bylo poslouchání znemožněno, bylo nařízeno odnětí krátkých vln z radiopřijímačů. Ani toto opatření nepomohlo, neboť vysílací stanice se přizpůsobily ve svém vysílání tak, že ve 22 hodin a v 0·30 hod. po půlnoci bylo dobře slyšet. Jedním z nejvíce navštěvovaných domů v nichž se poslouchal za okupace zahraniční rozhlas byl hostince Jindřicha Tvrdoně a dům Františka Hrstky č. 46.

Jindřich Tvrdoň a Fr. Hrstka – zatčeni gest.

Jindřich Tvrdoň byl také – snad na udání jednoho místního občana – zatčen gestapem ze Zlína a věrněn. Na zákrok svého strýce žel. zaměstnance N. Volnera, něm. národnosti z Loučky opět propuštěn na svobodu. Rovněž tak byl vyslýchán gestapem z Přerova František Hrstka, jehož synové uprchli z práce v Německu. Jmenovaný byl gestapem ztýrán a pak vrat do automobilu gestapa. V lese „Hlořci" u Bystřice gestapáci Františka Hrstku z automobilu vyhodili a uštědřili mu několik ran s podotknutím, že může táhnout domů.

Jaroslav Horák a matka Marie zatčeni gestapem.

Dne 4. dubna 1943 byl zatčen gestapem učitel Jaroslav Horák (nynější kronikář) i se svou matkou Marií Horákovou 69 let starou. Oba byli uvěrněni. Jaroslav Horák byl věrněn

samovarbou ve věznici gestapa v Přerově po dobu dvou měsíců. Jeho matka byla věznina v koncentračním táboře ve Svatobořicích u Brna rovněž dva měsíce. Zatčeni byli pro podezření z přechovávání bratra Bohumila Horáka, důstojníka letce, který měl jako letec-parašutista naší zahraniční armády seskočiti z letadla někde v Hostýnských horách – v tom smyslu byli oba na gestapu vyslýcháni. Přes velmi hrubé zacházení a týrání nedověděli se gestapáci více než to, že Bohumil Horák odešel od rodičů a bratra z Komárna v roce 1939 na jaře jako obchodní cestující do Prahy. Po dvou měsících byl Jaroslav Horák i jeho matka Marie pro nedostatek důkazů propuštěni. Snad i příčinou propuštění bylo to, že gestapo si možná již svou špionáží zjistilo, že letec důstojník polní pilot Bohumil Horák padl již před dvěmi lety v Anglii na pobřeží kanálu La Manch.

V té době seskočila skupina parašutistů, pod vedením četaře a pozdějšího štábního kapitána Bartoše z Lanžhota, v horách Hostýnských. Tako okolnost přiměla gestapo k zatýkání příbuzných zahraničních letců.

Jaroslav Horák jako politicky podezřelý byl při svém propuštění zemským úřadem v Brně s učitelského místa suspendován. bez jakýchkoliv finančních nároků na plat.

Během roku 1942, 1943 a až do osvobození procházely naším krajem skupinky i jednotlivci – sovětští váleční zajatci, kteří utíkali z Německa do vlasti. Tak také na podzim vyšli z lesa Jasenova čtyři muži, nezvykle oděni na bramborové pole Jaroslava Horáka, kde tento se svou rodinou sklízel brambory. Muži prosili o jídlo.

Manželka Jaroslava Horáka-Aloisie dala cizincům svačinu, kterou měla připravenou pro svou rodinu. Jaroslav Horák za přítomnosti Josefa Valchaře, který na poli také pracoval, po delší rozmluvě s cizinci zjistil, že jsou to sovětští zajatci utíkající od Mnichova do vlasti přes ČSR. Jelikož sovětští vojáci řekli, že budou pokračovat v cestě až v noci, slíbil jim, že jim odpoledne ještě přinese další potraviny na cestu. Doma ve vesnici se domluvil s Jindřichem Fordoněm, Antonínem Indruchem a Ladislavem Valchařem, že sov. vojákům pomohou. Každý z nich nabral co nejvíce potravin a pak jednotlivě na kolách přijeli do lesa Jasenova, kde potraviny vojákům předali. Jaroslav Horák jim předal i mapu republiky a padesát říšských marek, které mohli kdekoliv uplatnit. Co takto se sovětskými vojáky rozmlouvali, přišel z Provodovic N. Staněk, nynější traťmistr ČSD ve Val. Meziříčí, který tyto muže spatřil. Půjčil si kolo Jaroslava Horáka a jel také domů pro potraviny, které brzy přivezl. Když se s vojáky k večeru loučili, měli tito zásobu potravin na řadu dní. Při loučení zapsal si Jaroslav Horák jejich adresy. Byli to:

Vodorez Nikolaj Trofimovič z města Makejevky Stalinskaja oblast USSR, ul. Postělo č. 2.

Nikolaj Vladimirov z Leninogorska ul. Bolničnaja č. 41. Karachstan.

Arzamaš Štěpan, Sarkandský rajon, šose Sarkand Almaatinskaja oblast, Karašská SSR.

Nikolaj Kostin, Oděssa, Kachounský rajon ulice Lenina č. 14 - USSR.

Po osvobození napsal všem čtyřem sovětským vojákům dopisy. Po dvou měsících přišla odpověď pouze od jednoho a to od Nikolaje Trofimoviče Vodorere z města Makejevky u Stalina na Ukrajině. Nikolaj Trofimovič sdělil, že (tři) všichni byli v pásmu fronty v Besarabii opět chyceni něm. polními četníky a odvezeni do koncentračního tábora. Jen on sám přežil peklo tábora Mathausenu, kde byl osvoboren. Nyní žije v městě Majevce USSR.

Kuratorium mládeře.

Z rozkazu okresního úřadu v Hranicích bylo zřízeno v naší obci t. zv. „kuratorium mládeře. Obecní úřad dostal za úkol navrhnout vedoucí. Bez souhlasu navrhovaného navrhl starosta obce do Hranic učitele Antonína Indrucha. Činnost kuratoria žádná. Kde se v obcích nějaká činnost kuratoria projevila, tak to byla činnost národní-vlastenecká. Když však byl okresní vedoucí kuratoria Miroslav Machalka zatčen gestapem pro illegalní činnost Německu nepřátelskou a ve vězení popraven, ustala činnost kuratoria téměř všude.

Měděné kotly-soupis.

Nařízením okresního úřadu byl proveden v obci soupis (ko) měděných kotlů, které měly býti odevzdány. Soupis vyšel naprázdno, neboť občané kotly dobře ukryli, aby je nemuseli odevzdat na výrobu zbraní.

Soupisy hosp. zvířectva.

Doba okupace vynikala stálými a do nekonečna se opakujícími soupisy. Nebyly-li to soupisy občanstva, byly soupisy dobytka, ovocného stromoví a podobně. Občané však nehlásili přesný počet hospodářského dobytka a drůbeže, naučili se z donucení lhát. Někdy se ovšem takové zatajení setkalo s neúspěchem a vinníka stihla pokuta. O černé „zabijačky" nebyla nouze.

Domácí porážky:

Povolení domácí porážky nepře dostal jen ten chovatel, který splnil povinnou dodávku.

Zásobovací agenda - změna.

Obecní a zásobovací agendu převzal říd. uč. Frant. Pardera a uč. Antonín Indruch za odměnu 360 K měsíčně pro každého.

Obecní rozpočet na r. 1944.

Navržený obecní rozpočet na rok 1944 byl obecním zastupitelstvem schválen 26. října 1943.

Rozpočet: Potřeba 64.785 K Úhrada 56.890 Kc

Schodek 7895 K.

Na úhradu schodku usneseno vybírati tyto přirážky

160% k dani činžovní

300% na ostatní daně.

Školství.

V tomto roce působili na škole tito učitelé: Frant. Pardera, říd. uč.; Josef Chytil, uč. čekatel a do svého zatčení gestapem uč. Jaroslav Horák. Jazyku německému vyučoval Antonín Indruch, výp. učitel. Ručním pracím vyučovala Milada Vitamvárová z Bystřice p. H. Náboženství ř. k. Valentin Rafaja, k. ze Všechovic. Po zatčení Jaroslava Horáka nastoupil na jeho místo uč. J. Petřkovský z Rajnochovic.

V prázdniny zúčastnili se všichni učitelé přeškolovacího kursu v Hranicích v dějepisu. Návštěva kursu byla povinná. Z dějepisu byly vypuštěny všechny stati, ve kterých se jednalo o vítězných bojích nad Němci a naopak zase vyzvednuta léta, kdy německý vliv zasahoval do našich dějin, takže nejlepší doby českého dějepisu byly z učebné látky vynechány.

V tomto roce vykonali zkoušku něm. jazyka učitelé Josef Chytil a Ant. Indruch.

Frant. Pardera a Jaroslav Horák ve zkoušce neobstáli.

Oslavy stát. svátků.

Učitelstvo i žáci byli několika přípisy upozorněni, že musí býti upuštěno od jakýchkoliv náznaků oslav v den 28. X. Kdyby snad zjištěny byly nějaké závady, bylo vytrořováno, že nejen

pachatelé, ale i rodiče a učitelé budou co nejpřísněji potřestáni. Protektorátní významné dni se měly dle rozkazu okázale slaviti. Pro tyto oslavy nebylo však mezi učitelstvem žádného zájmu. Oslava se odbyla pouze nařízeným poslechem projevu tehdejšího ministra školství Emanuela Moravce v rozhlase.

V knihovnách musely býti opět prováděny revise. Každá ponechaná kniha musela býti podepsana knihovníkem neb učitelem, který svým podpisem ručil, že kniha je nezávadná. V této těžké době se žádný neptal učitelů, kolik žáky během roku naučili, ale stačilo, když učitel učil jazyku německému, konal sbírky na něm. červený kříž, sbíral hadry, kosti a železo. To byla úroveň Moravcovy české obecné školy.

Školu navštěvovalo v tomto roce 98 žáků.

I. třída	1 – 2 šk. r.	21 žáků
II. třída	3 – 4 šk. r.	30 žáků
III. třída	5 – 8 šk. r.	47 žáků

Z celkového počtu byli dva žáci bez vyznání. Měšťanskou školu navštěvovalo 5 žáků, střední školu 1 žák.

Totální nasazení v Německu – jména občanů.

Doba „protektorátu" se stala osudnou pro mnohé české muže i ženy nejen pověstnými koncentráky a vraždami, ale i tak zvaným totálním nasazením na práci do Německa. Z tohoto důvodu (aby měli Němci evidenci) byl nařízen a proveden soupis mužů od 18 do 65 let a žen od 17 do 65 let. Totální nasazení postihlo četné naše občany a to: Macháň Vojtěch a František č. 19, Petřík Josef č. 22, Hrstka Miloslav a Jaroslav, Horák Vojtěch,

Jaroslav Horák,
kronikář.

1944.

V představenstvu obce nebylo změn. Stav jako v r. 1943.

Úprava obecních cest.

Následkem velkých povodní v r. 1943 byly značně poškozeny obecní cesty, které bylo nutno v r. 1944 opravit. Okresní úřad v Hranicích poukázal obci k opravě povodní poškozených cest obnos 10.000 K za podmínek provésti práci ve vlastní reži, dále že přispěje na nákup materiálu 30% a na provádění práce 60%. Práce na cestách byly provedeny. Celkový náklad činil 30.000 K. Na mzdy bylo vyplaceno 22.000 K.

Hřiště pro kuratorium.

Na schůzi obecního zastupitelstva dne 23. dubna bylo usneseno věnovati kuratoriu mládeže pozemek na zřízení hřiště a to v místě nazývaném pod Hrázama. Hřiště však zřízeno nebylo, snad pro velkou vzdálenost od obce.

Pronájem obecních plemeníků.

K pronájmu obecních býků byla podána jedna nabídka od Josefa Indrucha č. 20, dosavadního chovatele býků. Žádá na peněžích 8.300 K, 24 q ovoa, 20 q slámy z jednoho kusu a seno s Pastviska. Pronájem byl za těchto podmínek jednohlasně schválen.

Pronájem obecního pozemku Št. Paukovi

Na základě žádosti Štěpána Pauka, obchodníka dřívím, bylo tomuto pronajato místo na pro skládku dřeva v prostoru nynějšího parku mezi Juhyní a silnicí za obnos 300 K ročně a 2 m³ palivového dříví pro radnici.

Zrušení chudinského fondu.

Na základě nařízení státního ministra pro Čechy a Moravu byl zrušen chudinský fond. Obnos 1883 K byl použit na uhrazení obecního dluhu.

Válečné události: Ve středu dne 11. října 1944 za velmi mlhavého počasí proletělo nad naší obcí v malé výši letadlo, které narazilo v Rajnochovicích u kostela na kopec Klinec a havarovalo. V letadle letěli dva vlastenci, zaměstnanci letecké továrny v Praze, kteří chtěli uletět z Prahy do kraje slovenského národního povstání - Báňské Bystřice. Nedoletěli však. Pilot se zabil a jeho kamarád měl zlámané nohy, takže nemohl utéci. Byl zatčen gestapem a později prý popraven.

Druhou smutnou událostí v sousední obci Kunovicích byla poprava čtyř vlastenců oběšením na lípách uprostřed obce. Mezi oběšenými byl i všem našim občanům známý kovář z Rajnochovic - Trojáka Karel Kurečka. Jména ostatních nebyla známa. Poprava byla provedena jako výstraha partizánům, kteří se často ve zdejších obcích objevovali. Také místní trafika byla partizány navštívena a vedoucí trafiky Ludmila Petrová musila partizánům odevzdati větší zásoby kuřiva. Na základě zprávy činnosti partizánů bylo přiděleno do sousední obce Podlesní Lhoty 12 četníků s velitelem pod. Němcem Josefem Leskem. Těsně před osvobozením tito utekli.

Školství: Škola v tomto roce je dvojtřídní. První třídu vyučuje řed. uč. Fr. Pazdera, druhou třídu uč. Jaroslav Kulík. Jako učitel němčiny byl ustanoven Antonín Indruch. Učitelkou domácích nauk byla ustanovena Libuše Vondrova z Pitkas.

Na začátku školního roku bylo přijato 80 žáků.
I. tř. 1. – 4. šk. rok 40 žáků
II. tř. 5. – 8. šk. rok 40 žáků

Školní rok trval od 15. září do 15. června.
Vyučování bylo podle letního času t. j. od 7. hod. ráno.

V tomto roce postihlo i učitele tak zvaná totální nasazení na nucené práce do Německa. Dne 17. října byl totálně nasazen uč. Antonín Indruch (tehdy sloužil v okresu Hranice na práci do Říše 83 učitelů) a dne 23. října byl totálně nasazen učitel Jaroslav Hrdlák a s ním dalších 60 učitelů z okresu Hranic. Dne 11. září byl totálně nasazen učitel Jaroslav Kulík. Dne 20. ledna byla totálně nasazena i učitelka dom. nauk Libuše Vondrová.

STÁTNÍ OKRESNÍ
ARCHIV
KROMĚŘÍŽ

Fond.
B - a 39

Inv.č.
1